

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

ÇOCUK GELİŞİMİ VE EĞİTİMİ

PSİKO-MOTOR GELİŞİM

Ankara, 2013

-
- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
 - Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
 - **PARA İLE SATILMAZ.**

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	ii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1. PSİKO -MOTOR GELİŞİM	3
1.1. Tanımı ve Önemi	3
1.2. Psiko-motor Yetenekler	4
1.2.1. Dikkat	5
1.2.2. Kuvvet	5
1.2.3. Denge.....	6
1.2.4. Tepki Hızı.....	6
1.2.5. Eş Güdüm (Koordinasyon)	7
1.2.6. Esneklik	7
1.3. Psiko-motor Gelişim Dönemleri	8
1.3.1. Refleksif Hareketler Dönemi (0-1 Yaş)	9
1.3.2. İlkel Hareketler Dönemi (1-2 Yaş)	13
1.3.3. Temel Hareketler Dönemi (2-6 Yaş)FAALİYETİ- 1	15
1.3.4. Sporla İlgili Hareketler Dönemi (7-12 Yaş):	17
1.4. Psiko-motor Gelişiminde Bireysel Farklılıklar ve Önemi	18
1.5. Psiko-motor Gelişimin Diğer Gelişim Alanlarıyla İlişkisi.....	19
UYGULAMA FAALİYETİ	21
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	24
ÖĞRENME FAALİYETİ-2	26
2. PSİKO-MOTOR GELİŞİMİ DESTEKLEMeye YÖNELİK ETKİNLİKLER.....	26
2.1. Psiko-motor Gelişimi Desteklemeye Yönelik Etkinlikler.....	26
2.2. Psiko-motor Gelişime Uygun Materyaller	37
UYGULAMA FAALİYETİ	40
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	42
MODÜL DEĞERLENDİRME	44
CEVAP ANAHTARLARI.....	46
KAYNAKÇA	48

AÇIKLAMALAR

ALAN	Çocuk Gelişimi ve Eğitimi
DAL/MESLEK	Erken Çocuklukta Öğretmen Yardımcısı-Özel Eğitimde Öğretmen Yardımcısı
MODÜLÜN ADI	Psiko-Psiko-motor Gelişim
MODÜLÜN TANIMI	Çocukların, psiko-motor gelişim özelliklerini tanıtan ve bu yaş grubu çocukların psiko-motor gelişim özelliklerine uygun etkinlik seçmeyi ve materyal hazırlamayı içeren öğrenme materyalidir.
SÜRE	40\16
ÖN KOŞUL	Bireyin Gelişimi modülünü tamamlamış olmak
YETERLİK	Psiko-motor gelişime uygun etkinlik hazırlamak
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç Uygun ortam sağlandığında bireyin psiko-motor gelişim özelliklerine uygun etkinlik hazırlayabileceksiniz. Amaçlar 1. Uygun ortam sağlandığında bireyin psiko-motor gelişim özelliklerine uygun etkinlik seçebileceksiniz. 2. Psiko-motor gelişim özelliklerine uygun materyal hazırlayabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Ortam: Sınıf, erken çocukluk eğitim kurumları, özel eğitim kurumları, rehberlik araştırma merkezleri, özel ve kamu kurum ve kuruluşlarında bulunan eğitim odaları Donanım: Kaynak kitaplar, bilgisayar, projeksiyon, fotoğraflar, afiş, broşür, dergiler, uyarıcı pano, tepegöz, asetat, fotoğraflar, CD, DVD, VCD, bilgisayar donanımları, televizyon
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modül içinde yer alan her öğrenme faaliyetinden sonra verilen ölçme araçları ile kendinizi değerlendireceksiniz. Öğretmen, modül sonunda ölçme aracı (çoktan seçmeli test, doğru-yanlış testi, boşluk doldurma, eşleştirme vb.) kullanarak modül uygulamaları ile kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek sizi değerlendirecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Çocuk gelişimi ve eğitiminde erken çocukluk eğitimi ve özel eğitim önemli bir yer tutar. Çocuğu ve gelişimini bilmek, insanı tanımak olarak nitelendirilebilir. Yaşamın ilk yıllarında başlayan gelişim, çocuğun ileriki yaşlardaki yaşantısını büyük ölçüde etkileyecek bir süreçtir. İlk yıllar, çocuk gelişiminin hızlı olduğu kritik yıllardır. Bu erken gelişim yıllarında temeli atılan gelişim alanlarından biri de psiko-motor gelişimdir.

Psiko-motor gelişim, fiziksel büyüme ve merkezi sinir sisteminin gelişimine paralel olarak organizmanın isteme bağı hareketlilik kazanmasıdır. Bir başka deyişle, temelinde hareket olan becerilerin kazanılmasını içeren ve doğum öncesi dönemde başlayıp ömür boyu süren bir süreçtir. Bu süreçte büyük (bedeni kullanma) ve küçük kas hareketleri (nesne kullanma) olmak üzere iki hareket türü kazanılır. Bu iki tür hareketi yetişkinler yapabilecek düzeydedir. Ancak çocuklar bu kazanımları süreç içinde öğrenirler. Yetişkinler, sabah uyandıkları andan itibaren kollarını kaldırarak gerinir, yataktan çıkar, banyoya yürür, musluğu çevirerek açar, sabunu alır, elini yüzünü yıkar, kurulanır, giyinir, saçlarını tarar, mutfak dolabını açarak bir şeyler alır, dolabı kapatır, ekmeğe bir şeyler sürer, ayakkabılarını giyer, ayakkabıların bağlarını bağlar, ceketlerinin düğmelerini ilikler ve gün boyu daha pek çok psiko-motor becerileri yaparlar. Bu psiko-motor beceriler, yetişkinler için sıradan ve kolay hareketler olmasına rağmen çocukların bu becerileri kazanmaları için zamana gereksinimleri vardır. Bu nedenle çocukların psiko-motor becerileri kazanırken yetişkinler tarafından desteklenmesi gerekir. Bu desteklemenin sağlıklı olabilmesi içinde psiko-motor gelişim özelliklerinin bilinmesi ve bu doğrultuda etkinlikler planlanması önemlidir.

Bu modülde, çocukların psiko-motor gelişim özelliklerini öğrenerek çocukların bu alandaki gelişimlerine etkili olarak yardım edebileceksiniz. Psiko-motor gelişimle ilgili uygun etkinlik seçmek, yaratıcılığınızı kullanarak özgün materyal hazırlayabilmek için yeni bilgi ve beceriler kazanacaksınız.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Öğrenme faaliyetinde kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda bireyin psiko-motor gelişim özelliklerine uygun etkinlik seçebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Psiko-motor gelişimin tanımı ve önemi, psiko-motor yetenekler, psiko-motor gelişim aşamaları, psiko-motor gelişimde bireysel farklılıklar, psiko-motor gelişimin diğer alanlarla ilişkisi konularına ilişkin bilgileri; konuyla ilgili kaynaklardan, *internetten* araştırarak ve bunlara uygun etkinlikleri gözlemleyerek edindiğiniz bilgileri rapor hâline getirip sınıfta panoda sergileyerek ve sunarak arkadaşlarınızla paylaşabilirsiniz.

1. PSİKO -MOTOR GELİŞİM

1.1. Tanımı ve Önemi

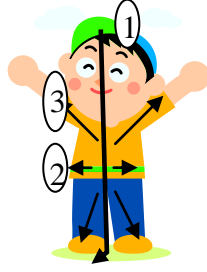
Psiko- motor kelimesi anlam olarak ‘hareket’i ifade eder. Dünyaya gelen her birey, daha anne karnında iken fiziksel olarak gelişmeye başlar. Dünyaya geldiğinde de bu gelişim hızlanarak devam eder. Önceleri refleks olan bu hareketlerin bazıları, refleks olarak ömür boyu devam ederken bazıları da zamanla organların bilinçli olarak kullanılması ile psiko-motor becerilere dönüşür. Nefes alıp vermek ya da göz kırpmak ömür boyu bireyin istemi dışında da olsa devam eden refleksif hareketlerdir. Oysa tek ayak üzerinde sekmek ya da kâğıt kesmek, organların kullanımının bilinçli olması ile yapılan eylemlerdir ve ‘psiko-motor gelişim’ içinde değerlendirilir.

Psiko-motor gelişim, yaşam boyu devam eden ‘psiko-motor’ becerilerde ortaya çıkan davranışların kontrol altına alınması sürecidir. Söz konusu olan davranışlar; duyu organları, zihin ve kasların birlikte çalışması ile ortaya çıkar. Bir anlamda bu davranışların kontrol altına alınmasını sağlayan süreç, “psiko-motor gelişimi” ifade eder.

Psiko-motor gelişim, fiziksel büyüme ve merkezi sinir sisteminin gelişimine paralel olarak organizmanın isteme bağlı hareketlilik kazanması olarak tanımlanır.

Psiko-motor gelişim farklı değişikliklere uğrasa da bireyin tüm yaşamı boyunca devam eden bir süreçtir. Psiko-motor gelişim, düzenli bir sıra izler.

Psiko-motor Gelişim ;

1. Baştan→ Ayağa
2. İçten→ Dışa
3. Büyük kaslardan→ Küçük kaslara

Resim 1.1: Baştan ayağa ve merkezden dışa doğru bir gelişim

Psiko-motor gelişim büyük kas ve küçük kas gelişimi olmak üzere iki alanda ele alınır.

Büyük kas psiko-motor gelişim: Bu gelişim “kaba psiko-motor becerileri” olarak ifade edilir. Bir bütün olarak vücudun genel hareketlerini ve denge dinamiğini kapsar. Emekleme, ayakta durma, yürüme, koşma, salınım, dönme, yuvarlanma, zıplama, denge gibi hareketler üzerindeki kontrolü anlatmak için kullanılmaktadır.

Küçük kas psiko-motor gelişim: Bu gelişim ”ince psiko-motor beceriler” olarak ifade edilir. Eli ve ayağı kullanması ile ilgili becerileri kapsar. Tutma, kavrama, yazma, yırtma, çizme, yapıştirma, kesme gibi beceriler örnek olarak gösterilebilir.

Çocuk için yaptığı her psiko-motor beceri, hareket ve sözsüz iletişim anlamındadır. Psiko-motor beceriler yolu ile dış dünyayla iletişim kurar. Kazandığı her yeni beceri ile de kendi dünyasının genişlemesine ve yeni deneyler yapmasına yardımcı olur.

1.2. Psiko-motor Yetenekler

Psiko-motor becerilerin geliştirilmesi, tüm yaşam boyu sürer. Psiko-motor beceriler, bir işin yapılması sırasında kullanılan bilinçli zihinsel etkinliğin yönlendirdiği koordineli kas etkinlikleridir. Örneğin yazı yazma, daktilo yazma, piyano çalma birer psiko-motor beceridir. Psiko-motor yetenek, vücudun bir ya da birden fazla organının katıldığı kas hareketi ya da işlemidir. Psiko-motor öğrenme, çocuğun doğumundan sonra psiko-motor yeteneklerin gelişmesine bağlı kalarak ve yaşı ilerledikçe hızlanarak devam eder. Çocuk doğduğu anda hareket edebilecek ve bazı psiko-motor becerileri gerçekleştirebilecek durumdadır. Hatta ana rahmindeyken bile bazı hareketler yaptığı, dış etkilere karşı bazı yalın tepkiler gösterdiği bilinmektedir. Buna bakarak eğitimciler, eğitim-öğretimin doğumdan önce başladığını söylerler. Doğumdan sonra psiko-motor yetenekler hızla gelişir. Psiko-motor öğrenme, bu yeteneklerin gelişmesine bağlıdır.

Psiko-motor yetenekler; dikkat, kuvvet, denge, tepki hızı, eş güdüm ve esneklik olarak ayrılır. Bu yetenekler ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

1.2.1. Dikkat

Dikkat, kelime anlamı ile ‘duygularla düşünceyi, bir olay ve bir nesne üzerinde toplama’ olarak tanımlanır. Dikkat, göz veya kulağa gelen uyaranların bir kısmının sonraki süreçler için seçilmesidir. Dikkat kavramı, yoğunlaşma ve zihinsel kurgularla eş anlamlı olarak kullanılır.

Çocuk; çoğunlukla ilk yıllardan itibaren çevresini tanıma, keşfetme duygusu içindedir. Çevresinde gördüğü, dokunduğu hissettiği her şeyi algılar. Bebek, önceleri tanıdığı kişi ya da eşyayı gözü ile takip eder, sese tepki verir. Annesini tanır, dikkatle izler. Annesi yanından ayrılınca ağlar. Sonraları objeyi eli ile tutar, duyu organları ile tanır, algılar ve tanımlar. Dokuzuncu aydan itibaren ise nesneye dikkatini yoğunlaştırabilir. Hızla çevreyi keşfetme isteği dikkatini kısaltsa da bu dikkat eksikliği, farklı ilgi alanlarına yönelmesi ile toparlanacak dikkat yoğunluğunu sağlayacaktır. İki-üç yaşlarında, duran topa tekme atabilir. Dört-beş yaşlarında üç tekerlekli bisiklete binebilir, makasla kâğıt kesebilir. Dört beş yaşlarında düz çizgi üzerinde yürüyebilir, altı yaşına geldiğinde ise topa sopa ile vurabilecek ve tek ayak üzerinde on saniye durabilecek dikkat olgunluğuna erişir.

Çocuklara “Dikkat edin.” yerine “Dikkatle bakın.” demeyi tercih edin.

Uyarılmadan çok, model almak önemlidir.

1.2.2. Kuvvet

Bütün psiko-motor davranışların öğrenilmesi bir kuvvet gerektirir. Koşma, atlama, tırmanma, yürüme hatta bir parmağın kıpırdatılması bile kuvvet ister. Bütün vücudun genel bir kuvvetinin olması gerektiği gibi gövdenin, kol ve bacakların, elin ve parmakların öğrenilecek psiko-motor davranışları yapabilecek kuvvete sahip olması gerekir. **Kuvvet**; bir direnci yenebilme, karşı koyabilme becerisi olarak da tanımlanabilir. Psiko-motor davranışlarda kas ve sinir sisteminin gelişmesi önemli bir yer tutar. Kemiklerde ve iç organlardaki büyüme doğrultusunda kaslar, merkezi sinir sisteminin direktifleri ile istenilen davranışı yapar. Çocuklarda kas kuvvetinin yoğunlaşması yaşa, cinsiyete, olgunlaşma düzeyine, daha önceki fiziksel etkinlik aşamalarına ve bedensel ölçülere bağlıdır.

Resim 1.2: Kuvvet

Güce karşı koyabilmek ya da direnci yenebilmek için vücudunu etkin kullanan çocuk; yürüme, koşma, sıçrama, topa vurma, fırlatma gibi hareketleri kuvvetle ilişkili olarak gerçekleştirir. Psiko-motor davranışın türüne göre de kuvvet değişiklik gösterir ve dıştan gözlenebilir. Üç-dört yaşında bir çocuk dolu vagonu itebilir, topu atabilir ve bunu yaparken omuz ve dirsekleri kullanabilir. Dört-beş yaşlarından itibaren el arabası itebilir, halat çekme etkinliklerine katılabilir, kutu ve blok gibi eşyaları kaldırabilir, bunları bir yerden bir yere taşıyabilir.

1.2.3. Denge

Denge, belli bir yerde bir hareketi veya pozisyonu sürdürme, durumunu devam ettirme olarak tanımlanabilir. İlk önemli denge biçimleri, oturma ve ayakta durabilmedir. Çocuklarda psiko-motor becerilerde denge, daima önemli bir güdü olacaktır. Vücut kısımlarını, vücudun ağırlık merkezine göre etkili olarak kullanmayı öğrenecektir. Denge; yürüme, koşma ve atlama becerilerinin kazanılmasında da çok önemli bir faktördür.

Çocuk ileriki yıllarda dengesinin gelişimi ile iki tekerlekli araçların, tekerlekli patenin kullanılması gibi pek çok aktiviteye katılabilecektir. Yapılan araştırmalara göre çocuk, iki yaşından önce denge becerisi kazanmamaktadır. Üç yaş civarında tek ayağının üzerinde üç-dört saniye durabilmekte, dört yaşından sonra ise dairesel bir çizginin üzerinde yürüme becerisi kazanabilmektedir.

Denge yeteneğinin geliştirilebilmesi için psiko-motor etkinliklerde denge ile ilgili çalışmalara ağırlık verilmelidir.

1.2.4. Tepki Hızı

İnsanların duyu organlarını harekete geçiren ve insanda bir tepkiye yol açan iç ve dış durum değişikliğine **uyarıcı**; dışarıdan ya da içeriden gelen uyarıcılara karşı organizmanın gösterdiği davranış **tepki** olarak tanımlanır.

Harekete hazır olma şeklinde ifade edilebilecek olan tepki hızı için vücudun, dışarıdan aldığı uyarıcılara karşı tepki göstermeye hazır olması gereklidir (etki-tepki süreci). Etki ile bu etkiye yapılan tepki arasında geçen zaman, reaksiyon zamanıdır. Reaksiyon zamanı ne kadar kısa olursa psiko-motor öğrenme de o kadar hızlı olur. Psiko-motor öğrenmede genel olarak bütün vücudun tepkiye hazır olması gereklidir. Özellikle kolların, bacakların ve elin tepki yapabilecek olgunluğa ulaşması gerekir.

Psiko-motor davranışların, kendine özgü bir yapılış hızı vardır. Bir davranışın gerektiğinden az hızda veya çok hızda yapılması hâlinde organizma tehlikeye girebilir. Örneğin, bir makinenin çalışmasını öğrenecek bir öğrencinin gereken hızda hareket edememesi, onun kolunun veya hayatının tehlikeye girmesine sebep olabilir. Psiko-motor öğrenmede özellikle kolun ve parmakların gereken hızı kazanması çok önemlidir.

1.2.5. Eş Güdüm (Koordinasyon)

Eş güdüm (koordinasyon), belli bir amaca ulaşmak için bilinçli psiko-motor hareketlerin devamlılığı, ahenkli ve uyumlu çalışması olarak tanımlanabilir.

Psiko-motor renmenin pek çoğu birden fazla organın çalışmasını gerektirir. En yalın bir davranışta bile göz, el, kol veya ayağın, gövde ile ayağın veya iki elin bir düzen içinde çalışması oldukça zordur. ocuk, renilecek davranışları yapacak organları arasında yeterli koordinasyonu kuramıyorsa, o davranışı renemez. Bu nedenle organlar arasındaki yeterli koordinasyonun gelişimi, bedensel olgunluğa ve alıştırmalara bağlıdır. Organlar arasındaki eş gdmn artması, bedensel olgunluk arttıķa ve etkinlikle ilgili alıştırmalar çoğaldıkça sağlanacaktır. Örneğin, beş-altı yaşlarında yapılan ve basit bir etkinlik gibi gözlenen sanatsal etkinliklerde gzn, parmakların, elin, bileğin ve gövdenin eş güdüm içerisinde çalışması organlar arasındaki koordinasyonun arttığını gösterir.

Resim 1.3: Koordinasyon

1.2.6. Esneklik

Vücudun gerektiği zaman ne, yana, geriye ve istenen yönlere eğilmesi, yani esnek olması gereklidir. Gövdenin, bacakların yeterli esnekliğe sahip olmadığı zamanlarda psiko-motor davranışları renmek mümkün değildir. Özellikle ilk çocukluk döneminde kemikler kıkırdaksı yapıda olduklarından vücut daha da esnektir. Kemikler geliştikçe vücut esnekliği azalır. Esneklik, beş-sekiz yaşlarında sabit kalır. Özellikle on iki-on u yaşlarında doruk noktaya ulaşır. Cinsiyet esneklikte önemlidir. Kız ocuklar, erkek çocuklara oranla daha esnektir.

Resim 1.4: Bisiklete binmek, tüm psiko-motor yeteneklerin gözle görüldüğü bir etkinlik

Psiko-motor yetenekler, bütünlük hâlinde bulunur. ocuk, doğduğu zaman bu psiko-motor yetenekleri ancak kendi gelişimi oranında yapabilir. Bu nedenle ancak kendine özgü bazı becerileri yapabilecektir.

Etkinlik 1 (Öğrenci)

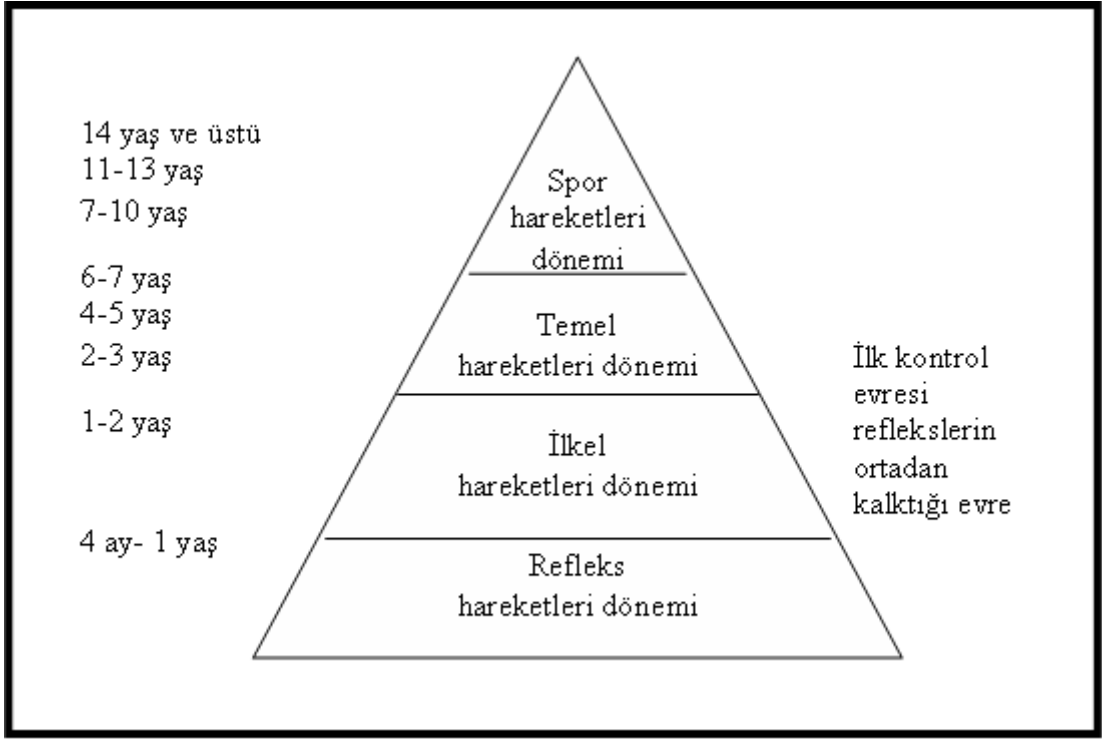
Etkinlik Adı: Burada Herkes Öğretmen

Öğrencilere psiko-motor gelişim ve psiko-motor yetenekler konularını gözden geçirme, onlar hakkında soru çıkarma, değerlendirme yapma ve öğretme fırsatları verilir. Öğrencilere küçük kart ya da kâğıtlar dağıtılır. Öğrencilerden konuyu gözden geçirecek o konuda sorulmasını istedikleri soruyu ya da tartışılmasını istedikleri noktayı karta yazmaları istenir. Kartlar toplanarak ve karıştırılarak yeniden dağıtılır. Öğrencilerin kendilerine gelen karttaki soruyu ya da tartışma konusunu araştırıp ne söyleyeceklerini saptamaları istenir. Sınıfa soruların ve yanıtların sunumu yapılır. Sunumlar üzerinde tartışılır.

1.3. Psiko-motor Gelişim Dönemleri

Psiko-motor gelişim sürecinde içten ve dıştan gelen süreçlerin etkileşiminin sonucu olarak basit reflekslerle başlayan baş, boyun ve gövde kaslarının kontrolü aşamalar şeklinde gelişir. Benzer şekilde psiko-motor becerilerin temeli olan oturma, emekleme, yürüme, koşma, atlama, tırmanma gibi büyük kas psiko-motor etkinlikleri ve uzanma, tutma, bırakma, fırlatma gibi elin yönetimi ile ilgili küçük kas psiko-motor etkinlikleri de aşamalar hâlinde gelişir.

Gallahue (1982), psiko-motor gelişimini çocukluk dönemi ile sınırlayarak incelemiş ve kuramını piramit modeli ile açıklamıştır. Bu modele göre her bir psiko-motor gelişim dönemi, bir diğerinin üzerine kurulur. Piramidin temeli, refleksif hareketler dönemini göstermektedir. Bu dönemi, ilkel hareketler dönemi ve temel hareketler dönemi takip eder. Piramidin tepe noktasını spor hareketleri dönemi oluşturur.

Şekil 1.1: Gallahue'nin piramit modeli (1982)

1.3.1. Refleksif Hareketler Dönemi (0–1 Yaş)

Bebekler, bedenlerinin çeşitli bölümlerini hareket ettirmeyi sağlayan genel bir yetenekle ve refleks olarak isimlendirilen davranışsal tepkiler dizisi ile birlikte doğarlar.

Yeni doğan bebeğin en bilinen ve en sık rastlanan bazı refleksleri şunlardır: Moro, adımlama, arama, yakalama-kavrama, emme, babinski, göz kırpmaya refleksleri

Bir refleks, bir uyarana özel otomatik bir tepki oluşturur. Örneğin, ışık tutulduğunda göz bebeği otomatik olarak büzülür. Aşağı beyin merkezlerinin kontrolündeki ilkel refleksler gebeliğin 18. haftasından itibaren fetüste görülmeye başlar. Refleksler, genellikle yenidoğanın beslenmesini emniyete alma ve koruma gibi çift fonksiyonludur. Bir başka deyişle, yaşamı sürdürmeye katkıda bulunurlar. Yenidoğanın yanağına dokunan annenin memesi, başın refleksif dönüşünü uyarır, dudaklara değen meme başı refleksif emmeyi meydana getirir, gırtlak uyarana süt refleksif yutmaya yol açar.

Refleksler, çocuğun ilk bilgi edinme kaynaklarıdır. Bebek için koruyucu ve arama/emme refleksleri gibi yiyecek sağlayıcı özellik taşırlar. Sinir sisteminin olgunlaşmasıyla refleksler, yerlerini istemli davranışlara bırakır. Yaptıkları hareketler bir amaca yöneliktir, ancak kaba ve kontrol dışıdır. Mesela bebek, bir nesneyi yakalamak istediğinde tüm gövdesinin katıldığı kaba bir hareket yapar.

Zamanla korteks daha geniş çapta idare etme gücü kazanır ve istemli hareketler başlar. Birçok refleks zamanla kaybolur ya da istemli hareketlerle bütünleşir. Bebekler, kasları üzerinde istemli kontrol geliştirdiklerinde istedikleri zaman emerler, istedikleri yere bakarlar, nesneyi yakalarlar. Davranış, artık özel bir uyaran tarafından kontrol edilemez.

Refleksif hareketler dönemi, birbirini izleyen iki aşama halinde ele alınır.

Bilgi toplama evresi: Bu evre doğum öncesi dönemden başlayarak bebekliğin dördüncü ayına kadar sürer. Bu evrede refleksler, bebeğin hareketler yolu ile bilgi toplama, besin arama ve korunmasında temel araç olmaktadır.

Bilgi çözme evresi: Bebeklik döneminde yaklaşık dördüncü ayda başlayan bu evrede, beyin merkezlerinin gelişimine bağlı olarak refleksler giderek yasaklanır. Oturma, emekleme, sıralama, yakalama, bırakma gibi istemli hareketler ortaya çıkar.

Yaşamın ilk yılında psiko-motor gelişimin dönüm noktaları vardır:

- İlk hareketler
- Oturma
- Emekleme
- Desteksiz yürüme
- Bağımsız yürüme

Bebeklerin bağımsız yürümeye başlama zamanlarında farklıklar görülebilir. Yine de ilk iki yıl içerisinde tüm bebeklerde benzer psiko-motor gelişim süreçleri ile gelişim gerçekleşir.

Resim 1.5: Emekleme

Yaşamın İlk Bir Yılında Psiko-motor Gelişimin Dönüm Noktaları

Yaş	Psiko-motor Davranış
1hafta	Başını, bir taraftan diğer tarafa çevirir.
1 ay	Yüzüstü durumda iken başını kısa süre kaldırabilir.
2 ay	Yüzüstü durumda göğsünü kısa süre kaldırabilir. Başını, aniden kaldırıp düşürse bile oturur durumda başını dik tutabilir.
3 ay	Görme alanı içindeki bir nesneye kolunun tüm hızı ile vurur fakat isabet ettiremez.
4 ay	Destekle oturabilir, sırtı dengesizdir. Karın üzerinden yana ya da arkaya yuvarlanabilir. Görsel alanı içindeki nesneyi takip edebilir. Gözlerini uzaktaki ya da yakındaki nesne üzerine sabitleyebilir.
5 ay	Nesneye uzanabilir ve kavrayabilir. Aşına olduğu nesnelere tanır.
6 ay	Mama sandalyesi üzerinde kolayca oturur. Sallanan nesnelere kavrar. Nesneyi bir elinden diğerine geçirir.
7 ay	Desteksiz oturur. Erişme alanı dışındaki nesnelere ısrarla uzanır. İlk bloğu eline aldıktan sonra ikinciyi alır.
8 ay	Kendi kendine oturma durumuna geçer. Yardımla ayakta durur.
9 ay	Mobilyalara tutunarak ayakta durur. Ayakta durma pozisyonundan oturma durumuna geçebilir. Fincanı tutabilir ve içindeki sıvıyı içebilir. Yukarı tırmanabilir, çevresinde dönebilir.
10 ay	Elleri ve dizleri üzerinde emekler. Mobilyalara tutunarak sıralar. Her iki elinden tutulursa yürür. Basit sözcüklere ve yönergelere tepki verir (“Dokunma, oyuncacı bana ver vb.”).
11 ay	Tek elinden tutulursa yürür. Çömelir ve eğilir.
12 ay	Çömelme durumundan kendini yukarı doğru kaldırarak dizlerini bükmeden ayakta durur. Düzgün bir şekilde oturur. Yukarıya çıkabilir, aşağıya inebilir. Giyinme işlemine katılabilir.

6 Haftalık-25 Aylık Bebeğin Psiko-motor Gelişimi

<p>6 hafta 3 hafta - 4 ay</p> <p>Başını dik tutar.</p>	<p>3 ay 3 hafta - 4 ay</p> <p>Kollarına yaslanarak gövdesini kaldırır.</p>	<p>2 ay 3 hafta - 5 ay</p> <p>Yan pozisyondan sırt üstüne döner.</p>	<p>3 ay - 3 haftalık 2-7 ay</p> <p>Küpü kavrar.</p>
<p>4.5 ay 2-7 ay</p> <p>Sırt üstünden yan pozisyona döner.</p>	<p>7 ay 5-9 ay</p> <p>Desteksiz oturur.</p>	<p>7 ay 5-11 ay</p> <p>Emekler.</p>	<p>8 ay 5-12 ay</p> <p>Tutunarak ayakta durur.</p>
<p>9 ay 3 hafta 7-15 ay</p> <p>El çırpma oyunu oynar.</p>	<p>11 ay 9-16 ay</p> <p>Tek başına ayakta durur.</p>	<p>11 ay 3 hafta 9-17 ay</p> <p>Tek başına yürür.</p>	<p>13 ay 3 hafta 10-19 ay</p> <p>İki küple kule yapar.</p>
<p>14 ay 10-21 ay</p> <p>Karalama yapar.</p>	<p>16 ay 12-23 ay</p> <p>Yardımla merdiven çıkar.</p>	<p>23.5 ay 17-30 ay</p> <p>Yerinde sıçrar.</p>	<p>25 ay 16-30 ay</p> <p>Parmak ucunda yürür.</p>

Resim 1.6: 6 haftalık-25 aylık bebeğin psiko-motor gelişimi

Bu dönemde, bebekler için de gelişimi destekleyici etkinliklerin önemi büyüktür. Hareket etmeyi uyarıcı oyun aktiviteleri ile vücudun üst bölümlerinin gerilmesi, gövdenin dönmesi, baş ve boyun kontrolü, uygun kavrama vb. hareket becerileri geliştirilebilir.

1.3.2. İlkel Hareketler Dönemi (1–2 Yaş)

İlkel hareketler, ilk iki yaşta gözlenen istemli hareketlerin ilk biçimidir. Bebeğin oturması, emeklemesi, ayakta durabilmesi, gelişimde olgunlaşmanın önemini ortaya koymaktadır. Bu hareketler, yaşamın ilk iki yılında kemik, kas ve sinir sistemindeki gelişimin yanı sıra, bebeğe sağlanan alıştırmaya olanakları sonucu ortaya çıkar. İlkel hareketler, olgunlaşmaya bağlıdır ve ortaya çıkışlarında önceden kestirilebilen bir sıra izler. Normal koşullarda bu sıra değişmez ancak bunların ortaya çıkış zamanları, hızları çocuktan çocuğa farklılık gösterebilir. Bu bireysel farklılıkların kaynağını kalıtsal ve çevresel etmenler oluşturur.

Yaşam için gerekli olan istemli hareketlerin temelini oluşturan ilkel hareketler baş, boyun ve gövde kaslarının kontrolü gibi dengeleme hareketleri, uzanma, bırakma, yakalama gibi manipülatif becerileri, sürünme, emekleme, yürüme gibi lokopsiko-motor hareketleri kapsar.

İlkel hareketler dönemi iki aşama halinde incelenmektedir.

Reflekslerin ortadan kalktığı evre: Bu evre, doğumla başlar ve bir yaşına kadar sürer. Bu dönemde, sinir sisteminin olgunlaşması ile refleksler yerlerini istemli hareketlere bırakır. Bu dönemde istemli hareketlerdeki farklılaşma ve bütünleşme zayıftır. Hareketler amaçlı olmasına karşın, kontrolsüz ve kabadır. Örneğin, bebek bir nesneyi yakalamak istediğinde el, bilek, kol, omuz ve hatta gövdenin tümünün katıldığı kaba bir hareket yapar. Bir başka deyişle elin nesneye uzatılma sürecinde istemli bir hareket olmasına karşın kontrol eksikliği vardır.

İlk kontrol evresi: Birinci yaş ile ikinci yaş arası, ilk sene ortaya çıkan ilkel hareketler üzerinde alıştırmalar yapıldığı ve bunların kontrol edildiği evredir. Zihinsel ve psiko-motor süreçlerdeki hızlı gelişme sonucu ilkel hareket yeteneklerinde hızlı bir artış gözlenir.

Bu evrede bebekler, temelde denge sağlama, lokopsiko-motor ve manipülatif becerilerde uzmanlaşma ve kontrol kazanma ile ilgilirlenir.

Denge sağlama: Bebek bedenini dik tutabilmek için yer çekimine karşı sürekli bir uğraş vermek zorundadır. Yer çekimine karşı kas ve kemik sistemi üzerinde kontrol sağlamak, tüm bebekler için önceden kestirilebilir bir sıra izler. Önce baş ve boyun kontrolü, daha sonra gövde ve bacakların kontrolü sağlanır. Bebeğin yatar durumdan dik duruma geçebilmesindeki sıralı ilerlemede, baştan ayağa gelişim ilkesi açıkça gözlenebilir. Yeni doğmuş bebek baş ve boyun kaslarını kontrol edemez. Birinci ayın sonunda, bu kasların kontrolünü kazanmaya başlar ve bebek yüzüstü yatırıldığında çenesini kaldırabilir. Beş aylık bir bebeğin ise sırtüstü yatırıldığında başını kaldırabilmesi gerekir.

Şekil 1.2: Yaşamın ilk yılında kazanılan psiko-motor becerilerden bazıları

Yer değiştirme (lokopsiko-motor hareketler): Lokopsiko-motor hareketler, büyük ölçüde dengeleme hareketlerine dayanır. Bebek dengeleme hareketlerinde yeterli bir duruma gelmediği sürece özgürce yer değiştiremez. Bu dönemde kazanılan başlıca lokopsiko-motor hareketler, sürünme, emekleme ve yürümedir.

Manipülasyon: Manipülatif hareketlerin ortaya çıkması da yürümedeki gibi uzun ve sıralı gelişim aşamalarından geçer. Temel manipülatif beceriler; uzanma, yakalama ve bırakmadır. Bebek, dördüncü ayda nesne ile ilişki kurmasında gerekli olan el, göz koordinasyonunu sağlayabilir. Başlangıçta uzanma, kaba bir omuz ve dirsek hareketidir. Daha sonra bilek ve el harekete doğrudan katılır. Beşinci ayın sonunda bebek, mükemmel biçimde nesneye uzanarak dokunabilir.

Yakalama, doğumdan sonraki ilk üç ayda tümüyle refleksif bir harekettir. İstemli yakalama, uzanmanın başarılmasından sonra ortaya çıkar. Bebek, bir nesneyi yakalamak istediğinde önceleri başparmağını kullanmadığından nesneyi kabaca avuçlar. Bu durum, yerini zamanla başparmak ve işaret parmağının da kullanıldığı bir yakalama hareketine bırakır. Başparmağı yeterli ve etkili bir şekilde kullanarak yakalama, genellikle on ikinci ayda gözlenir. Bebek, on dört aylık olduğunda uzanma ve yakalama hareketi bir yetiştikten pek farklı değildir.

Bu dönemde en güç başarılan hareket, kendi isteği ile bırakmadır. İlk aylarda nesnelere bebeğin elinden düşer. İstekle bırakma, yaklaşık onuncu ayda gerçekleşir. Bundan sonra bebekler, bu hareketi geliştirmek için sürekli olarak nesnelere bir yere bırakır. Bebek, on sekiz aylık olduğunda uzanma, yakalama ve bırakma hareketlerini başarılı bir şekilde kullanabilir.

- Emekleyerek merdiven çıkar. 13-24 ay
- Taklit ederek top yuvarlar.13-24 ay
- Çubuğa 4 halka geçirir.13-24
- Modele bakarak 3 küple kule yapar. 13-24 ay
- Merdivenlerden geriye doğru emekleyerek iner.13-24 ay
- Çömelir, ayağa kalkar.13-24 ay
- Eğilerek yerden nesnelere alır. 13-24 ay
- 4 küpten kule yapar.17-24 ay

Şekil 1.3: İlkel hareket döneminde sırayla yapılan etkinlikler

Bu dönemde kazanılan hareketler, çok fazla kontrol gerektirir. Yürümede yeterli hale gelen çocuk; dikkatini hareketinden, çevreye yöneltir. Herhangi bir engel ile karşılaştığında hemen seri hareketten diğerine geçerek amacına ulaşmaya çalışır.

1.3.3. Temel Hareketler Dönemi (2-6 Yaş)

Yaşamın ikinci yılından başlayarak yedinci yılına kadar geçen süre temel becerilerin kazanıldığı dönemdir. Tüm çocukların ortak özellik taşıması ve yaşam için gerekli beceriler olmasından dolayı “temel beceriler” olarak ifade edilir. Bunlar; koşma, atlama, sıçrama, sekme, yakalama, fırlatma, topa ayakla vurma gibi hareketlerdir.

İki yaşından sonra temel hareketler kaba bir şekilde ortaya çıkar. Önce çocuk, kendi bedeninin hareket becerisini anlamak ve bunu denemek için çaba gösterir. Daha sonra bedeni üzerindeki kontrolü ile hareketlerini daha uyumlu ve kontrollü yapmaya başlar. Dönemin sonlarında ise çocuk, uyumlu ve kontrollü gelişmiş hareketlerini mekanik yönden etkili olarak gerçekleştirir. Beş-altı yaş döneminde temel beceriler olgunlaşmış olarak görülür. Çocuğun olgunlaşmasında iyi bir öğretim verilmesinin, cesaretlendirilmesinin ve alıştırmaya olanağı yaratılmasının önemi büyüktür.

Başka bir ifadeyle bu süreç; başlangıç, ilk ve olgunluk evresi olmak üç evrede gerçekleşir. Bu evreler, gelişimsel bir sıra izlemekle beraber her evreyi diğerinden kesin çizgilerle ayırmak mümkün değildir.

Başlangıç evresi: Bu evrede çocuklar, kendi bedenlerinin hareket yeteneklerini anlamak ve bunları denemek için çaba gösterir. Hareketler sırasında beden ya çok abartılı ya da çok sınırlı biçimde kullanılır. Ritim ve koordinasyon zayıftır.

İlk evre: Bu evrede, kontrol ve ritmik koordinasyon arttığı için çocuğun hareketleri daha uyumlu ve kontrollü olmaya başlar. Buna rağmen, abartma ve sınırlama vardır. Üç-dört yaş çocukları gözlemlendiğinde bu evrenin özelliklerini taşıyan pek çok hareket görülebilir.

Olgunluk evresi: Bu evrede çocuklar, mekanik yönden etkili, uyumlu ve kontrollü, gelişmiş hareket şekillerini sergiler. Beş-altı yaşına gelen çocukların bu evreye ulaşmış olmaları gerekir.

TEMEL HAREKETLER DÖNEMİNDE KAZANILAN PSİKO-MOTOR YETENEKLER	
2-3 Yaş Büyük Kas Yetenekleri	Küçük Kas Hareketleri
<p>Çift ayak sıçrar. Geri geri yürür. Destekle merdiven iner. Durağan topa tekme atar. Destekle öne takla atar.</p>	<p>İpe dört boncuk dizebilir. Kapı kolu açabilir. 5-6 küpten kule yapabilir. Kitabın sayfalarını tek tek çevirebilir. Kâğıdı ikiye katlar.</p>
3-4 Yaş Büyük Kas Yetenekleri	Küçük Kas Hareketleri
<p>20 cm yükseklikten yere atlar. Hareketli topa tekme atar. Parmak ucunda yürür. Üç tekerlekli bisiklete biner. Salıncakta sallanır. Kaydırdaktan kayar. Öne takla atar. Ayak değiştirerek merdiven çıkar. Havadan atılan topu tutar.</p>	<p>Üç parçalı yapboz yapar. Makasla keser. Çizgi üzerinden makasla keser.</p>
4-5 Yaş Büyük Kas Yetenekleri	Küçük Kas Hareketleri
<p>Tek ayak üzerinde 4-8 saniye durur. Değişik yönlere koşar. Dengede yürür. Çift ayak üzerinde on kez sıçrar. 5 cm yükseklikteki ip üzerinden atlar. Altı kez geriye sıçrar. Top sıçratır ve yakalar. Ayak değiştirerek merdiven iner. Tek ayak üzerinde beş kere sıçrar.</p>	<p>Resimde ev, adam, ağaç çizebilir. Makasla basit şekiller keser, yapıştırır.</p>

5-6 Yaş Büyük Kas Yetenekleri	Küçük Kas Hareketleri
<p>Dengede ileri, geri, yanlara yürür.</p> <p>İp atlar gibi sıçrar.</p> <p>Topa yön vererek sıçratır.</p> <p>İki elle top tutar.</p> <p>İp atlar.</p> <p>Sopa ile topa vurur.</p> <p>Paten kayar.</p> <p>İki tekerlekli bisiklete biner.</p> <p>Kızak kayar.</p> <p>Tek ayak üzerinde 10 saniye durur.</p> <p>Barfıkste 10 saniye asılı bekler.</p>	<p>Kalem tutar.</p> <p>Büyük harf çizer.</p> <p>Bir resmin sınırlarını taşırmadan boyar.</p> <p>Kalemıraş kullanır.</p> <p>Resim keser.</p> <p>Çekiçle çivi çakar.</p> <p>İsmini yazar.</p> <p>Koşarken yerden nesne alır.</p> <p>Küçük harfleri, bakarak çizebilir.</p>

Şekil 1.4: Temel hareketler döneminde kazanılan psiko-motor yetenekler

1.3.4. Sporla İlgili Hareketler Dönemi (7-12 Yaş):

Bu dönem, genelde yedi ile on iki yaş arasını kapsar. İlkokul çocukları, yeni beceriler kazanmaktan çok daha önce kazandıkları temel becerileri daha akıcı ve doğru olarak ortaya koyarlar. Burada “spor” terimi geniş anlamıyla kullanılmıştır. Yani yalnız yarışma değil aynı zamanda eğlence ve spor etkinlikleri açısından gönüllü katıldıkları faaliyetler, oyun, dans gibi aktiviteleri de kapsayan bir araç olarak benimsenmiştir.

Bu dönemde, lokopsiko-motor, manipülatif ve dengelemeye ilişkin hareketler birleştirilerek ip atlama, üç adım gibi oyunlarda ya da futbol, basketbol gibi sporlarda kullanılır.

Sporla ilişkili hareketler dönemi, spor becerilerine geçiş evresi, spor becerilerini uygulama evresi ve spor aktivitelerine yaşam boyu katılım evresi olmak üzere üç evre halinde incelenmektedir.

Spor becerilerine geçiş evresi: Çocuklar yedi ve sekiz yaşlarında geliştirdikleri becerilerini, birleştirerek daha kompleks ve özel formlara dönüştürmeye başlarlar. Bu becerileri günlük yaşamda, çeşitli oyunlarda, rekreasyonel ve spora özgü ortamlarda uygularlar. Bu evrede çocuklar, kendilerini fizyolojik, anatomik ve çevresel faktörler tarafından sınırlanmış hissetmezler. Beceri düzeylerini, kilo, boy, kuvvet, esneklik, dayanıklılık gibi fiziksel özelliklerini dikkate almaksızın tüm spor branşları ile ilgilenirler. Bu nedenle çocukların spor branşlarına ilgisi kısa süreli olabilir.

Spor becerilerini uygulama evresi: Çocuğun beceri gelişiminde on birden on üç yaşa kadar ilginç değişimler yer alır. Çocuk, bu dönemde fiziksel kapasitesinin ve sınırlılıklarının farkına varmaya başlar. Artan zihinsel yetenekler ve deneyimlerle, çeşitli etmenleri de dikkate alarak belli bir branşa odaklaşmaya başlar. Beceri derecesini yükseltmek için tek çözüm, uygun sayı ve nitelikte alıştırmadır.

Spor aktivitelerine yaşam boyu katılım evresi: Yaşam boyu devam eden, on dört yaşında başlayan bu evrenin en önemli özelliği bireyin kazanmış olduğu hareket becerilerini yaşam boyu kullanmasıdır. Bir önceki evrede beliren ilgiler, yetenekler ve seçimler bu evrede daha da sınırlandırılır. Etkinliğe katılım düzeyi, bireyin yeteneklerine, olanaklarına, fiziksel özelliklerine, motivasyonuna ve geçmiş deneyimlerine bağlı olarak değişir. Birey artık yeteneklerinin üst sınırına yaklaşmıştır. Zaman, para, tesis, malzeme gibi etmenler spora katılımı etkiler.

Kısaca bu dönemdeki gelişim hızı, psiko-motor olgunluğa ve duygusal etkinliklere bağlıdır. Çocuk yedi yaşından on yaşına kadar olgunlaşmış olan temel becerilerini birleştirerek sporla ilgili becerilerini de kullanmaya başlar. Kuvvet, dayanıklılık, hız, denge gibi özelliklerin gelişmesiyle performans artar. Değişik hızlarda ip atlama, taş sektirme ve top fırlatma gibi hareketler, bu evrimin tipik geçiş hareketleridir. Hareketler giderek daha karmaşık ve spor türüne özgü seçilmeye başlanır. On bir yaşından sonra beceri gelişiminde bireysel farklılıklar ve bir branşa (statüye bağlı olarak) yönelme şeklinde ortaya çıkar. Kapsamlı alıştırmaya ile yeni birçok hareket öğrenilmiş ve pekiştirilmiş olur. Çocuklar, hareket becerilerini öğrenmeye ve yarışmaya çok isteklidir. Daha sonraki yaşlarda ise spor dalına özgü hareketler ve becerilerle yaşlara göre spor dalları söz konusu olur.

Cinsiyet farklılığının psiko-motor beceri ve performans üzerindeki etkisinin arttığı bu yıllarda erkekler, sürat, sıçrama, fırlatma ve denge ile ilgili hareketlerde, kızlar ise esneklik ve küçük kas gruplarının koordinasyonunu gerektiren hareketlerde daha iyidir. Yapılan araştırmalar, kızların on dört yaş dolaylarında, performanslarının doruk noktasına ulaştıklarını, erkeklerin ise ergenlik döneminde de performanslarını arttırmaya devam ettiklerini göstermektedir.

1.4. Psiko-motor Gelişiminde Bireysel Farklılıklar ve Önemi

Çocuğun gelişimi, bireye ebeveynlerden geçen genlerin, yani kalıtımın ve yaşadığı ortamın (çevresel faktörlerin) etkisi altındadır. Tüm bireyler, kendi gelişim çizgilerinde belirli bir sırayı izleyerek ilerleme kaydederler. Tüm gelişim dönemlerinde olduğu gibi psiko-motor gelişimde de dönemlere ilişkin yaş belirlemeleri yalnızca genel sınırlardır. Her bireyin kendine özgü düşünme, hareket etme, hissetme, konuşma ve anlama biçimi vardır.

Psiko-motor gelişim becerileri, genelde gözlemlenebilir beceriler olduğu için çocukta gerçekleşen farklılıklar daha somut olarak fark edilir. Örneğin, çocuğun geç yürümesi ailelerde “Acaba bir problem mi var?” sorusunu akla getirir. Oysa fiziksel bir sorun yoksa, çocuk bağımsız yürüme becerisini birkaç ay geç olarak geliştirebilir. Başlangıçta da belirtildiği gibi psiko-motor gelişimdeki farklılıklarda hem çevre, hem de kalıtım etkisi bilinmektedir.

Ebeveynlerden kalıtsal olarak geçen özellikler, her çocuğun büyüme ve gelişme oranını, boy uzunluğunu, kemik ve cinsiyet yönünden gelişimini tayin eder. Buradaki bireysel ayrılık, çocuğun kalıtım yolu ile aldığı büyüme özelliklerine, becerileri öğrenmeye az ya da çok yetenekli olmasına dayanır.

Çocuğun doğup büyüdüğü evre de psiko-motor gelişimde etkilidir. Aile yapısı, sosyo-ekonomik ve kültürel düzeyin psiko-motor gelişimde etkili olduğu yapılan araştırmalarda da belirtilmiştir. Ailenin çocuğu motive edici olması, korkularını anlaması ve ona göre tavır takınması pek çok psiko-motor becerinin öğrenilmesinde etkilidir. Aynı zamanda sosyo-ekonomik düzeyde sağlıklı beslenmenin önemi düşünülürse psiko-motor gelişime ilişkin sağlıklı beceriler kazanmada ilişkili olduğu gözlenebilir. Sağlıksız koşullar, psiko-motor gelişimi engeller. Apartmanlarda hareket kısıtlılığı yaşayan çocukların, açık havada daha çok oyun oynayan, sportif tesislerden yararlanan çocuklara nazaran psiko-motor becerilerinin daha az gelişmiş olduğu görülür.

Genelde, altı aydan bir yıla kadar kazanılan psiko-motor yetenek sayısında bireysel farklılıklar görülmektedir. Bu bireysel farklılıklar, bazı çocukların yeni psiko-motor becerileri öğrenmeye neden hazır olup olmadıklarını açıklayabilir.

1.5. Psiko-motor Gelişimin Diğer Gelişim Alanlarıyla İlişkisi

Psiko-motor gelişim; düzenli ve sağlıklı beslenme, yaşam şartları, giyim gibi temel ihtiyaçlarla sıkı sıkıya ilişkilidir. Sosyo-ekonomik düzeyleri düşük ailelerde, yetersiz ve dengesiz beslenme sonucunda çocuklar hastalanmaktadır. Yaşadıkları evre şartlarının olumsuzluğu, beslenme ve giyim problemleri psiko-motor gelişimi olumsuz olarak etkiler. Bilişsel gelişim süreçlerinden olan algısal yetenekler ve beceriler, çocukların hareket becerileri kazanmasında önemli bir etken olarak rol oynar. Algısal psiko-motor yetenekler ve öğrenmeye hazır olma, olgunlaşmış beceri kavramlarının kazanılmasına ve geliştirilmesine yardımcı olur. Ayrıca psiko-motor gelişim, çocukların beş duyusunun (görme, işitme, dokunma, tat alma, koklama) olgunlaşması ile dışarıdan gelen çeşitli uyarıcılara karşı algılayarak tepki vermesine neden olur.

Psiko-motor gelişim; çocukların evre ile iletişim kurmasında, yaşamlarını devam ettirmede önemli yer tutar. Çocuklar, psiko-motor becerilerini oyun içerisinde keşfederler. ocuk, oyun sayesinde diğer bireylerle sosyal iletişime girerek toplum içerisinde sosyalleşir. Yaratıcılıkları gelişir. Böylece ocuğun kendine olan öz güveni artar, kendini yeterli hisseder ve olumlu benlik kavramı kazanır.

Benlik kavramı; bireyin kişisel özelliklerini, sınırlılıklarını, nelerden hoşlanıp nelerden hoşlanmadığını fark etmesi ile ortaya çıkar. Çocuğun sağlığı ve bedensel durumu benlik kavramının gelişimi ve bütünlüğü üzerinde önemli yer tutar. Ayrıca ocukların psikolojik ihtiyaçları karşılanıp ruhsal durumları geliştikçe, yeni psiko-motor becerilerin de kazanılması daha yüksek seviyelerde olur.

Fiziksel gelişim, psiko-motor gelişim ile paralel gitmektedir ve birbirinden ayrı düşünülemez. Bir çocuğun çevresini tanıması ve çevresini yönetme becerisine kavuşma sürecinde ‘psiko-motor gelişimi’ son derece önemlidir. Bu süreçte, çocuğun bağımsızlığını tanınmasında ve yönetmesindeki rolü de göz ardı edilmemelidir. Bunun yanı sıra çevresine uyum sağlaması ve sosyal faaliyetlerde varlık göstermesi için de ‘psiko-motor’ gelişim iyi anlaşılmalıdır. Psiko-motor gelişimin sağlıklı olması, fiziksel gelişimin yanı sıra zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimlere de önemli katkı sağlar.

Etkinlik 2 (Öğrenci)

Etkinlik Adı: Çemberin Paylaşımı

Öğrenciler iç içe iki çember oluşturur. İç ve dış çemberdekiler yüz yüze gelecek ve ikişerli eşleşecek biçimde ayakta dururlar ya da otururlar. Çocukların psiko-motor gelişim dönemleri, psiko-motor gelişimde bireysel farklılıklar ve önemi, psiko-motor gelişimin diğer gelişim alanlarıyla ilişkisi ile ilgili olarak önce karşı karşıya oturanlar birbiri ile görüş alışverişinde bulunurlar. Sonra her biri ters yönde kayarak önceki eşinin yanındaki ile yeni bir ikili oluşturur ve konuşmaya devam eder. Böylece her öğrenci birkaç eşle ayrı ayrı görüşme fırsatı bulmuş olur.

UYGULAMA FAALİYETİ

Çocuğun psiko-motor gelişim özelliklerini araştırınız. Bu özelliklere uygun etkinlik seçerek hazırlayınız. Etkinliğinizi sınıf ortamında veya uygun ortamlarda çocuklara uygulayınız. Etkinliğinizi fotoğraflarla ve kamera çekimleri ile destekleyerek sunum hazırlayınız. Etkinliğinizin sonucunu rapor hâline getirip panoda sergileyerek ve sunarak arkadaşlarınızla paylaşınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Çocukların yaş ve gelişim seviyesine göre psiko-motor gelişiminin özelliklerini inceleyiniz.	➤ Çocuğun yaş ve gelişim seviyesine göre psiko-motor gelişiminin özelliklerini dikkatli olarak araştırınız.
➤ Çocukların psiko-motor gelişim özelliklerine uygun materyal inceleyiniz.	➤ Çocukların psiko-motor gelişim özelliklerine uygun materyali yaratıcı, estetik ve dikkatli olarak araştırınız.
➤ Yaş gruplarının psiko-motor gelişim özelliklerine uygun etkinlikleri belirleyerek seçiniz.	➤ Yaş gruplarının psiko-motor gelişim özelliklerine uygun etkinlikleri tertipli, düzenli, yaratıcı ve estetik olarak belirleyiniz.
➤ Etkinlikleri uygulamadaki amacınızı belirleyiniz.	➤ Çocuğun hangi psiko-motor gelişim özelliğini ölçtüğünüzü belirtiniz.
➤ Etkinlik için uygun araç gereçlerinizi (materyal) seçiniz.	➤ Araç gerecin çocuğun gelişimine uygun, dayanıklı ve kullanışlı olmasına dikkat ediniz.
➤ Etkinliğin amacını ve uygulama basamağını çocuklara anlatınız.	➤ Düzgün cümleler kurmaya ve Türkçe'yi iyi kullanmaya dikkat ediniz.
➤ Etkinliği çocuklara uygulayınız.	➤ Çocuklara karşı güler yüzlü ve hoşgörülü davranınız.
➤ Etkinlik sırasında çocuklarla iletişim kurunuz.	➤ Olumlu iletişimde bulununuz. ➤ Çocuklara karşı sabırlı ve anlayışlı olunuz.
➤ Etkinliğinizi amacına uygunluğu açısından değerlendiriniz.	➤ Etkinliğinizi amacına uygunluğu açısından objektif ve güvenilir olarak değerlendiriniz.
➤ Etkinliğinizi çocuklara uygularken fotoğraf çekiniz.	➤ İstekli, yaratıcı ve estetik olunuz.
➤ Etkinliğinizi çocuklara uygularken kamera ile çekiniz.	➤ İstekli, yaratıcı ve estetik olunuz.
➤ Etkinlikte çektiğiniz fotoğraf ve kamera çekimleri ile sunum hazırlayınız.	➤ Sunuşunuzu dikkatli, yaratıcı ve estetik olarak hazırlayınız.

➤ Çocukların psiko-motor gelişim özelliklerini ve etkinliğinizin sonucunu rapor hâline getirerek panoda sergileyerek arkadaşlarınızla paylaşınız.	➤ Raporunuzu hazırlarken ve panoda sergilerken istekli, dikkatli düzenli, temiz ve titiz olunuz.
➤ Etkinliğinizle ilgili sunumlarınızı ve raporlarınızı, diğer kurumlarla benzerlik ve farklılıkları karşılaştırarak arkadaşlarınızla tartışınız.	➤ Etkinliğinizle ilgili sunuşlarınızı ve raporlarınızı, diğer kurumlarla benzerlik ve farklılıkları objektif olarak karşılaştırınız.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri **Evet**, kazanamadığınız becerileri **Hayır** kutucuğuna (X) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Çocukların yaş ve gelişim seviyesine göre psiko-motor gelişim özelliklerini incelediniz mi?		
2. Çocukların psiko-motor gelişim özelliklerine uygun materyal incelediniz mi?		
3. Yaş gruplarının psiko-motor gelişim özelliklerine uygun etkinlikleri belirleyerek seçtiniz mi?		
4. Etkinlikleri uygulamadaki amacınızı belirlediniz mi?		
5. Etkinlik için uygun materyal seçtiniz mi?		
6. Etkinliğin amacını ve uygulama basamağını çocuklara anlattınız mı?		
7. Etkinliği çocuklara uyguladınız mı?		
8. Etkinlik sırasında çocuklarla iletişim kurdunuz mu?		
9. Etkinliğinizi, amacına uygunluğu açısından değerlendirdiniz mi?		
10.Etkinliğinizi çocuklara uygularken fotoğraf çektiniz mi?		
11.Etkinliğinizi çocuklara uygularken kamera ile çektiniz mi?		
12.Etkinlikte çektiğiniz fotoğraf ve kamera çekimleri ile sunuş hazırladınız mı?		
13.Çocukların psiko-motor gelişim özelliklerini ve etkinliğinizin sonucunu rapor hâline getirerek panoda sergileyerek arkadaşlarınızla paylaştınız mı?		
14.Etkinliğinizle ilgili sunumlarınızı ve raporlarınızı, diğer kurumlarla benzerlik ve farklılıkları karşılaştırarak arkadaşlarınızla tartıştınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “Hayır” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “Evet” ise “Ölçme ve Değerlendirme”ye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Psiko-motor gelişim ile ilgili etkinliklerle aşağıdakilerden hangisi **gerçekleştirilemez**?
A) Çocuklar kendi vücutlarını tanır.
B) Fiziksel yeteneklerini tanır.
C) Dil becerisi gelişir.
D) Dış dünya ile iletişim kurar.
2. Psiko-motor gelişim, hangi gelişime paralel olarak gerçekleşir?
A) Duygusal gelişim
B) Fiziksel gelişim
C) Dil gelişimi
D) Bilişsel gelişim
3. Aşağıdakilerden hangisi psiko-motor gelişimle ilgili yeteneklerdendir?
A) Eş güdüm
B) Yetenek
C) Motivasyon
D) Algı
4. Dikkatin gelişiminde aşağıdakilerden hangisi **yoktur**?
A) Çevreyi tanıma
B) Keşfetme
C) İlgi
D) Bellek
5. “Bir direnci yenebilme, karşı koyabilme becerisi” olarak tanımlanan kavram aşağıdakilerden hangisidir?
A) Tepki
B) Kuvvet
C) Dikkat
D) Engel
6. İlk önemli denge becerileri aşağıdakilerden hangisidir?
A) Koşma-tırmanma
B) Sıçrama
C) Tek ayak üzerinde durabilme
D) Oturma ve ayakta durma
7. Etki ile bu etkiye yapılan tepkinin arasında geçen zamana ne ad verilmektedir?
A) Kuvvet zamanı
B) Reaksiyon zamanı
C) Denge zamanı
D) Dikkat zamanı

8. Aşağıdakilerden hangisi psiko-motor gelişim aşamalarının dönemlerinden **değildir**?
- A) Refleksif hareketler dönemi
 - B) Sporla ilgili hareketler dönemi
 - C) Emekleme dönemi
 - D) Temel hareketler dönemi
9. Yaşamın ilk yılında psiko-motor gelişimin dönüm noktaları vardır. Aşağıdakilerden hangisi bu dönüm noktalarındandır?
- A) İlk hareketler
 - B) Oturma
 - C) Destekle yürüme
 - D) Yukarıdakilerin hepsi
10. Bebek hangi ayda desteksiz ve dik oturabilir?
- A) Dördüncü
 - B) Altıncı
 - C) Yedinci
 - D) Dokuzuncu

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Öğrenme faaliyetinde kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında psiko-motor gelişim özelliklerine uygun etkinlik hazırlayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çevrenizde bulunan erken çocukluk eğitim kurumlarından ailelerden, kitapçılardan, elektronik ortamdan, oyuncakçılardan çocukların psiko-motor gelişim özelliklerine uygun materyalleri araştırıp etkinlik hazırlayınız. Edindiğiniz deneyimleri öğrendiğiniz konularla bütünleştirerek çıkan sonuçları arkadaşlarınızla paylaşınız

2. PSİKO-MOTOR GELİŞİMİ DESTEKLEMeye YÖNELİK ETKİNLİKLER

2.1. Psiko-motor Gelişimi Desteklemeye Yönelik Etkinlikler

Okul öncesi eğitimde en az yer verilen ve aileler tarafından da en az önem gösterilen etkinlik psiko-motor gelişimi destekleyici etkinliklerdir. Diğer gelişim alanlarına yönelik etkinliklere gösterilen ilgi, ne yazık ki bu gelişim alanına farklı nedenlerle gösterilmemektedir. Okul öncesi eğitim kurumlarında uygun mekân bulunmaması bu nedenler arasında bulunur.

Erken çocukluk dönemi çocuklarının en belirgin özelliklerinden birisi de hareketli olmalarıdır. Hareket, çocuğun gelişimini etkileyen önemli bir unsurdur. Çocukların hareket gereksinmelerini karşılayacak en uygun etkinlikler ise hareketli oyun etkinlikleri, beden eğitimi programlarıdır.

Gelişim, psiko-motor, sosyal, duygusal ve bilişsel yönleri ile bir bütündür. Psiko-motor becerilerin kazanılması sadece fiziksel gelişim değil duygusal ve sosyal gelişim açısından da önemlidir. Psiko-motor beceriler, özellikle çocukluk döneminde benlik saygısının gelişiminde ve arkadaşlar arasında belli bir yer edinmede önemli rol oynar. Psiko-motor becerilerin yeterli düzeyde gelişmemesi çocukların kendilerini fiziksel aktivitelerde yetersiz algılamalarına neden olabilmekte, yeterli sağlık ve uygunluğa ulaşmalarını engelleyebilmekte ve yetişkinlik yıllarında da daha sağlıksız ve sedanter (hareketsiz yaşam) bir yaşam tarzı sürdürmelerine neden olabilmektedir. Bu nedenle beden eğitimi ve spor aktiviteleri, çocukların hareket gereksinimlerini karşılamak ve tüm gelişim alanlarını desteklemek açısından önemlidir.

Bu doğrultuda gerçekleştirilecek etkinlikler ile kazandırılması hedeflenen beceriler vardır. Bu beceriler şu şekilde sıralanır:

- Kendi vücudunu ve yeteneklerini keşfedebilme,
- Mekân, zaman ve ağırlık ile ilgili kavramları kazanabilme,
- Dış dünyayı keşfedebilme, fark edebilme,
- Duygu ve düşüncelerini psiko-motor hareketler yolu ile ifade edebilme,
- Koordineli ve ritmik hareket etme becerisi kazanabilme,
- Dikkat kontrolünü sağlayabilme,
- Nesnelere belli mesafedeki bir hedefe atabilme,
- Belli bir mesafeden kendine doğru atılan nesneyi yakalayabilme,
- El-göz koordinasyonunu sağlayabilme,
- İki el-göz koordinasyonunu sağlayabilme,
- El-ayak-göz koordinasyonunu sağlayabilme,
- Koordinasyon, denge, çeviklik ve kuvvet gerektiren psiko-motor hareketlerde beceri kazanabilme,
- Günlük yaşamda kullanılan araç gereci kullanmada beceri kazanabilme,
- Belli nesnelere yeni şekiller oluşturacak biçimde bir araya getirebilme,
- Makası uygun şekilde kullanabilme,
- Belirli şekilleri çizebilme,
- Değişik özellikteki kaplardan sıvı ya da taneli katı malzemeyi, farklı özellikteki kaplara doldurabilme ve boşaltabilme,
- El-bilek kullanmayı gerektiren hareketlerde beceri kazanabilme
- Bu becerileri kazandırmak amacıyla gerçekleştirilmesi düşünülen psiko-motor gelişimi destekleyici etkinlikler planlama ve uygulamada dikkat edilmesi gereken özellikler:
- Etkinlikleri planlarken ya da uygularken çocukların yaş ve gelişim düzeyleri dikkate alınmalıdır.
- Hareketler ve becerilerin kolaydan zora doğru bir sıra izlenmesine dikkat edilmelidir.
- Özellikle küçük kasların psiko-motor gelişimine ilişkin etkinliklerde, çocukların günlük yaşam deneyimlerinde karşılaşılabilecekleri durumlarda kullanabilecekleri beceriler kazandırılmalıdır.

- Yeni bir beceriyi ya da oyunu tanıtırken çocukların dikkatleri oyuna yoğunlaştırılmalıdır. Örn: Beceriyi kazandırmadan önce grubun dikkatini çekmek için çocuklardan ayağa kalkarak el ele tutuşmaları ve yanlara açılarak büyük bir çember oluşturarak yere oturmaları istenebilir.
- Oyun ya da beceri adlandırılarak çocukların en iyi ve kolay şekilde anlayabilecekleri ifade ile içerik tanımlanmalıdır. Çocukların daha iyi anlayabilmeleri için söylediklerinizi kendi ifadeleri ile bir kez daha tekrarlamaları istenmelidir. Daha sonra bir kez de yönerge ile birlikte hareketi her aşaması ile yaparak model olunmalıdır. Yapılacak hareketin her aşamasının nasıl yapılacağına ulaşıldığından emin olunmalıdır.
- Etkinlik öncesinden gerekli materyallerin teminine ve ön hazırlığın yapılmasına özen gösterilmelidir. Çocukların dikkat süreleri kısa olduğundan etkinlik içeriğinin açıklanmasından sonra hazırlık yapıldığında çocukların hareketle ilgili aşamaları hatırlamaları zorlaşacaktır.
- Hareketi gerçekleştirirken bir aşamadan diğerine geçmelerini uyarıcı ya da hareketin ritminin değiştirilmesini hatırlatan ses uyarıcıları (davul, def, zil, düdük vb.) birlikte seçilmelidir.
- Etkinlik içinde top, çember ya da ip gibi yardımcı materyal kullanılacaksa, her çocuk için ayrı ayrı olmasına özen göstermek, harekete başlamadan önce bunlar dağıtılmalıdır.
- Çocukların hareketleri yaparken birbirlerini engellememeleri sağlanmalıdır. Sınıf içerisinde karışıklığı önlemek ya da çocukların birbirlerini engellemeden çalışmalarına yardımcı olmak için önce hep birlikte aynı yönde çalışılmalıdır. Çocuklar, hareketlerde olgunlaştıkça yön değişiklikleri kendi seçimlerine bırakılabilir.
- Çocukların hareketlerini engellemeyecek giysiler tercih edilmelidir.
- Hareketlerin uygulanması sırasında hatalı duruşları ya da doğru yapılmayan hareketleri düzeltme konusunda aşırı zorlayıcı olmamalıdır. Çocuğun hareket etmektan çok zevk alması gereğini unutmamak gerekir.
- Hareketle ilgili olgunluğu kazanana kadar deneme yapması için gereken süre tanınmalıdır. Bu denemeler sırasında çocuğa ait başarısızlıklar ya da problem durumları da gözlenerek onların başarılı olmaları için yardımcı olunabilir.
- Eşli hareketlerde, gerekli durumlarda seçtiği eş değiştirilmelidir. Böylece çocuk, farklı insanlara uyum sağlayabilmeyi ve birlikte çalışabilmeyi öğrenmiş olacaktır.
- Etkinlik uygulamaları sırasında değişik ritimlerde müzik kullanılmalıdır. Müzik, hareketlere çocukların daha çok konsantre olmalarında etkili olacaktır.

Bu doğrultuda hazırlanabilecek ve uygulanabilecek etkinlik örnekleri aşağıda sunulmuştur:

- Bebeğe, bakabileceği bir nesne verebilir, yüzükoyun yattığında, gözleri ve bakışlarıyla hareketlerini takip edebilmesi için yetişkinin parmakları veya renkli objeler, bebeğin görüş alanı içinde oynatılır (1. ay).
- Bebek kucağa alındığında başını dik tutabilmesi için çingirak ya da sesli oyuncak sallanabilir (3. ay).

- Ara sıra sesli uyarılar vererek bebeğin değişik pozisyonlarda yatması sağlanabilir (6. ay).
- Bebeğin, 10 dakikayı geçmemek koşuluyla sırtını ve yanlarını destekleyerek oturması sağlanabilir. Bu, gün boyu tekrarlanabilir. Eline ve uzanabileceği yere oynayabileceği oyuncaklar konabilir (6. ay).
- Bebek, yüzükoyun durumdayken uzağına sevdiği oyuncak konulabilir ve onu alması konusunda bebek cesaretlendirebilir. Sürünerek gitmek istediğinde vücudunu hareket ettirmesi için tabanlarından iterek desteklenebilir (6. ay).
- Bebekle oynarken oyuncağını onun erişebileceği yükseklikteki bir yere, örneğin; koltuğa koyabilir, ardından oyuncağı alabilmesi için onu cesaretlendirebilir, gerekirse tutunarak ayağına kalmasına yardımcı olunabilir. Bebek, koltuğa tutunarak ayağına kalktığı anda alkışlanabilir (9. ay).
- Bebek, oturur durumda oyun oynarken sevdiği oyuncağı alması için ona uzatılarak, ayağına kalkarak alması için cesaretlendirilir. Eğer bebek kalkamıyorsa el uzatılarak kalkmasına yardımcı olunur (12. ay).
- Merdiven çıkarken veya bir iki basamağı bulunan bir mekânda bebeğin elinden tutarak basamakları çıkmasına yardımcı olunabilir. Çocuk emeklemeden yürüyerek çift ayakla merdiven çıktığında ödüllendirilir (18. ay).
- Bebeği masaya oturtturarak önüne büyük ebatla kâğıt, kalem koyularak çizim yapması istenir ve yaptığı çizimleri sözel ifadelerle ödüllendirebilir (18. ay).
- Çocuğun çekmeli oyuncaklarla oynamasına olanak sağlanabilir. Bunun için çocukla birlikte bir kutuya ip bağlanarak bir araba hazırlanabilir ve süslenerek birlikte oynanabilir (2 yaş).
- Çocuğun merdivenden tek başına inmesine olanak sağlanarak, çocuğun bağımsızlık çabaları desteklenebilir. (2 yaş).
- Zıplama ve ayak ucunda yürüme faaliyetlerinin yer aldığı oyunlarla top ve koşmaca yoluyla enerjisini harcaması için ortam yaratılabilir (2,5 yaş).
- İhtiyar adam yürüyüşü, dalgın adam yürüyüşü, cüce yürüyüşü, robot yürüyüşü, dev adam yürüyüşü, simitçi, balıkçı, satıcı yürüyüşleri; meyve toplama ve devşirme; ekin, ot biçme; tahta rendeleme, odun kesme ve yarma; kaz, ördek, ayı, fil, maymun, tavşan, leylek yürüyüşü gibi çeşitli hayvan taklitlerinin yer aldığı oyunlar ile psiko-motor gelişimi, özellikle büyük kas gelişimi desteklenebilir.
- Çocuğun eline pırasa, havuç, patates gibi sebzeleri vererek bunların üzerine keskin olmayan bir kazıcı ile şekiller çizmesi istenerek şekillerin yer aldığı sebze kesitlerini sulu boya ile istediği renkte boyaması sağlanır. Ardından beyaz bir kâğıda bu kesitleri bastırması istenerek baskılı motiflerden çeşitli kompozisyonlar oluşturulması sağlanır. Böylece çocuğun büyük ve küçük kas gelişimi desteklenebilir.
- Bir kâğıt, akordeon gibi katlanır. Bu kâğıdın üzerine bir insan resmi çizilir. İnsan şeklini makasla kesmesi istenir. Kâğıt açıldığında peş peşe sıralanan insan şekilleri ortaya çıkar. Çocukların küçük kaslarının gelişimi desteklenir.

-
- Çeşitli top oyunları oynanabilir. Topun, çocuğun fiziksel boyutlarıyla uyumlu büyüklükte olmasına özen gösterilir. Bir torbaya doldurulan pinpon toplarının çocuk tarafından durduğu yerden kımıldamadan belli bir mesafeye konan sepet ya da geniş ağızlı bir kavanozun içine atılması istenerek oyun oynanır. Sepet ya da geniş ağızlı bir kavanozun içine atılan toplar sayılır. Aynı oyun, daha büyük topla ve çocukların boyuna uygun yerleştirilen potaya atılarak oynanır.
 - Farklı yaş gruplarına yönelik şekillendirilebilecek etkinlikler de bulunur. Bu örnek etkinlikler ayrıntılı bir şekilde verilmiştir.

Etkinlik Örneği 1

Etkinlik Adı: Kaç değişik şekilde yürüyebilirim?

Etkinlik Türü: Oyun-hareket etkinliği

Etkinlik Amacı: Büyük kas psiko-motor kaslarını etkin olarak kullanabilme, probleme değişik çözümler üretebilme, neden-sonuç ilişkisi kurabilme, yaratıcılık ve hayal gücünü kullanabilme

Materyal: İnsanların değişik yürüyüşlerini içeren resimli kartlar

Ön Hazırlık

- Etkinlik öncesi, çocuklarla birlikte yürümenin önemi ve yürüyüş şekilleri ile ilgili sohbet edin.
- Dergi ve gazeteleri inceleyerek değişik yürüyüş şekillerini içeren resimleri kesin ve karton üzerine yapıştırın.

Uygulama: Çocuklarla birlikte çember şeklinde oturun. Daha önceden birlikte hazırladığınız resimli kartları inceleyin. İnceleme sırasında hareketlerdeki benzerlik ve farklılıklara dikkatlerini çekin. Daha sonra “Kaç değişik şekilde yürüyebilirim?, Nasıl yürüyelim?” gibi sorular yönelterek çocukların ürettikleri yürüyüş şekillerini deneyerek göstermelerine yardımcı olun. Aşağıdaki örnekleri kullanarak çocukların çok değişik yürüme şekilleri önermelerine destek olun.

- Adımlayarak yürüme (büyük adım, küçük adım, parmak ucu, topuk teması ile adım)
- Sıçrayarak yürüme
- Yan yan yürüme
- Geri geri yürüme
- Tek ayak üzerinde sıçrayarak yürüme
- Sürünerek yürüme
- Kendi etrafında dönerek yürüme vb.
- Uygulama sırasında her çocuğun birbirinden farklı yürüyüş şekli önermesini sağlayın.

Resim 2.1: Adımlayarak yürüme

Öneriler

- Bu etkinlik benzer şekilde sıçrama, koşma, fırlatma vb. hareketler için de denenebilir.
- Duygulara göre yürüme şekilleri hakkında sohbet edilebilir, ilgi hareketleri taklit edilebilir.
- Hayvanlar ile insanların yemek yeme, yürüme şekilleri araştırılabilir, benzerlik ve farklılıklar yönünden karşılaştırılabilir.

Etkinlik Örneği 2

Etkinlik Türü : Oyun-hareket etkinliği

Etkinlik Adı: Neler sıçrar?

Amaç: Büyük psiko-motor kaslarını etkin olarak kullanabilme, sıçrama hareketinin özelliğini kavrayabilme

Materyal: Sıçrama hareketi yapan canlı ve cansız varlıklara ait resimli kartlar, helezon yay, top, boncuk vb. sıçrayan nesnelere

Ön Hazırlık

- Etkinlik öncesi çocuklarla birlikte dergi ve gazeteleri inceleyerek sıçrama özelliğine sahip canlı ve cansız (top, balon vb.) varlıkların resimlerini kesin ve karton kartlar üzerine yapıştırın.
- Yakın çevredeki nesnelere inceleyin. Araştırarak bulunan sıçrama özelliği olan nesnelere sınıfınızda bir köşe oluşturun. Köşeye bir isim verin.

Uygulama

Çocuklarla birlikte yerde ya da masada oturun. Önce sıçrama hareketinin nasıl olduğu, sıçrama hareketi için ne gerektiği (yaylanma), nelerin sıçramasının kolay, nelerin sıçramasının zor olduğu vb. konular hakkında sohbet edin. Çocukların konu ile ilgili bilgi, deneyim ve gözlemlerini paylaşmalarına yardımcı olun. Daha önceden hazırladığınız resimli kartlardaki canlı ve cansız varlıklara ait sıçrama özelliklerini karşılaştırın. Benzer özellikte sıçrama hareketi yapabilenleri gruplayın. Sınıf içindeki nesnelere oluşturulan “sıçrayabilenler köşesi”nde çocukların araştırma, inceleme ve karşılaştırmalar yapmalarına yardımcı olun. Çocuklarla birlikte değişik sıçrama hareketlerini deneyin. En zor ve en kolay sıçrama şekilleri hakkında düşüncelerini paylaşmalarını sağlayın.

Resim 2.2: Büyük psiko-motor kaslarını etkin olarak kullanma

Öneriler

- Etkinlik sonrası değişik kaynaklardan elde edilen resimlerle bir pano ya da albüm hazırlanabilir.
- Hayvan sıçrayışlarını çoğaltabilir.
- Oyunların içerisinde bu etkinliği değerlendirebilir (Örneğin ismini duy, topu yakala. Öğretmen belli bir sıra izmeden “Topu yakala Arda.” der ve topu yerden sektirir, topu yakalayan çocuklar alkışlanır).

Etkinlik Örneği 3

3. Etkinlik örneği yok.

Öneriler

- Bu etkinlik, çocukların düzeyine göre önce bir hayvan ve bir ritim olarak uygulanabilir; çocuklar etkinlikte olgunlaştıkça hayvan sayısı ve ritim çeşitliliği artırılabilir.

- Çocuklardan hayal güçlerini kullanarak çok daha değişik, hiç tanınmayan bir hayvanı canlandırmaları da istenebilir.
- Bu etkinlik, bir hayvan seçilerek (örn. tavşan) değişik ritim ardışıklığı hareketleri canlandırılabilir ve bu hayvanla ilgili bir öykü oluşturulabilir; daha sonra çocuklardan resimlemeleri istenebilir.
- Çocuklardan benzer şekilde bir hayvan seçerek (örn. ördek) değişik ritim ardışıklığı içinde hayvanın duygularını (üzgün, kızgın, neşeli, yorgun vb.) ifade etmelerini ve ilgili hareketleri canlandırmaları istenebilir.

Resim 2.3: Ritme uygun hayvan yürüyüşü

Etkinlik Örneği 4

Etkinlik Türü: Sanat etkinliği

Etkinlik Adı: Hamurdan hayvanlar

Amaç: Küçük psiko-motor kaslarını kullanarak özgün bir ürün meydana getirebilme

Materyal: Renkli oyun hamurları, düğme, boncuk, şişe kapakları, yün parçaları vb. artık materyaller

Resim 2.4: Küçük psiko-motor kaslarını etkin olarak kullanma

Ön hazırlık

- Etkinlik öncesi, çocuklarla birlikte çok değişik hayvanları yakından gözleyerek özellikleri hakkında bilgi edinilen bir hayvanat bahçesine ya da hayvan çiftliğine gezi düzenleyin. Gezi sırasında çocukların; hayvanların vücut şekillerine, vücut kısımlarına renk ya da deri özelliklerine, göz, kulak vb. organlarına dikkat etmelerine yardımcı olun.

Resim 2.5: Hayvanları inceleme

- Hayvanlarla ilgili öyküler okuyun. Çocukların bu öyküdeki hayvanları özellikleri ile (yürüme, ses çıkarma vb.) canlandırmalarını isteyin.
- Hayvanları içeren sanat etkinlikleri düzenleyin, parmak oyunları oynayın, şarkılar söyleyin.
- Hayvanları konu alan dergi ve gazeteleri inceleyin, buradan keseceğiniz hayvan dergileri ile sınıfınız için “hayvanlar albümü” oluşturun.
- Hayvanların beslenme, üreme, hareket etme gibi bazı özelliklerini araştırın. Ne yedikleri; nerede, nasıl yaşadıkları; nasıl hareket ettikleriyle ilgili sohbetler düzenleyerek bilgi ve deneyimlerinizi paylaşın.
- **Uygulama:** Çocuklarla birlikte önceden hazırlanan renkli oyun hamurlarının ve artık materyallerin bulunduğu masaya oturun. Daha önceki bilgi ve deneyimlere dayanarak çocuklarla birlikte oyun hamuru ile birlikte oluşturacakları hayvanı seçin (örn. fil). Seçtiğiniz bu hayvanı şekli, vücut kısımlarının özellikleri vb. ayrıntıları yönünde tekrar tanımlayın. Çocuklardan önlerindeki hamuru ve artık materyalleri kullanarak seçilen hayvanı yapmalarını isteyin.

Öneriler

- Tek bir hayvan seçilebileceği gibi birkaç hayvan da seçilebilir ve çocukların hamurdan oluşturduğu bu hayvanlarla bir çiftlik ya da hayvanat bahçesi oluşturularak sergilenebilir.
- Her çocuktan, oluşturduğu hayvanla ilgili bir öykü oluşturmasını ve bu öyküyü (hayvanını kukla olarak kullanarak) anlatması istenebilir.
- Her çocuğun hayvanı ile ilgili bilmece üretilebilir ya da hazır bilmececeler kullanılarak çocuklarla birlikte tahmin etme oyunu oynanabilir.

Etkinlik Örneği 5

Etkinlik Türü: Oyun–hareket etkinliği

Etkinlik Adı: Renklerin Hareketi

Amaç

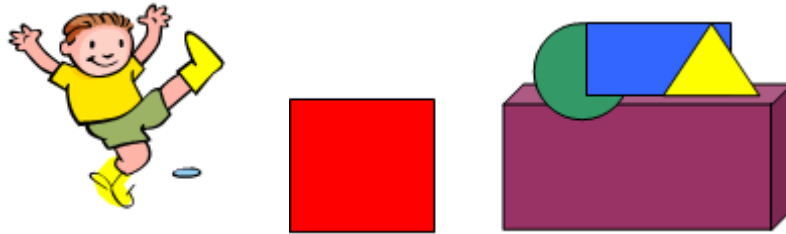
- Şekil/hareket ilişkisi kurabilme
- Problem çözebilme
- İki el-göz koordinasyonunu sağlayabilme
- Küçük kas psiko-motor becerilerini etkin kullanabilme
- Büyük kas psiko-motor becerilerini etkin kullanabilme
- Verilen sayı kadar hareketi yapabilme

Materyal: Renkli kartonlar, çeşitli dergiler, gazeteler, çeşitli nesnelere, makas vb. materyaller

Ön Hazırlık

- Etkinlik öncesi çocuklarla birlikte çevredeki nesnelere, çeşitli dergi ve kitapları inceleyin. Renkler ve şekiller hakkında sohbet edin. Gördüğünüz her nesnenin şeklini ve rengini tanımlayın.
- Renk ve şekilleri bir araya getirdiğinizde neler yapabileceğinizi tartışın.

Uygulama: Çocuklarla birlikte önceden hazırladığınız renkli fon kartonlarının ve materyallerin bulunduğu masanın başına oturun. Daha önceki bilgi ve deneyimlerinize dayanarak çocuklarla birlikte renkli fon kartonlarından 30 cm çapında daire, üçgen, kare ve dikdörtgen şekilleri keserek hazırlayın. Daha sonra çocuklarla birlikte rahat hareket edebileceğiniz bir alan seçin. Önceden hazırlamış olduğunuz şekil kartlarını bir kez daha tanımlayın ve çocuklarla birlikte her bir şekil kartı için bir hareket (çocukların yaş ve gelişim düzeylerine göre örn. daire için kolları yukarı kaldırma, üçgen için yere çömelme, kare için olduğu yerde sıçrama, dikdörtgen için el çırpma vb.) belirleyin. Her bir şekil için belirlediğiniz hareket, çocuklar tarafından iyice anlaşıldıktan sonra kartların arasından bir tanesini seçin ve çocuklardan ilgili hareketi yapmasını isteyin. Aynı uygulamayı diğer şekil kartları için uygulayın.

Resim 2.5: Şekiller ve renkler

Öneriler

- Çocukların düzeyine ve etkinlik uygulamasındaki başarı durumlarına göre şekillere ait hareketler değiştirilebilir, yeni şekiller ilave edilerek etkinlik benzer şekilde uygulanabilir.
- Kartlara ilişkin hareketler, hızlı-yavaş oturarak yapılan hareketler de ekleyerek denenebilir.
- Bir şekil kartı yerine birkaç şekil kartı gösterip iki hareketi birlikte (örn. el çırpma ve dönme vb.) yapmaları istenebilir.
- Bu etkinlik benzer şekilde müzik aletleri kullanılarak denenebilir (örn. daire için davula vurma, kare için tef kullanma vb.).

2.2. Psiko-motor Gelişime Uygun Materyaller

Büyük Kas Gelişimi için Uygun Materyaller

- Çeşitli toplar (tenis topu, sağlık topu, hentbol topu, orta boy plastik top vb.)
- Halat
- Araba ya da kamyon tekerlekleri
- Çemberler
- Boş variller
- Jimnastik minderleri

Resim 2.6: Top oynama çocukların psiko-motor becerilerini desteklenmesi

- İp merdiven ya da tırmanma merdiveni
- Jimnastik sırası
- Denge tahtası
- Tornetler
- Atlama ipleri
- Kaydırak, salıncak, tahterevalli gibi bahçe oyuncakları

Resim 2.7: Atlama ipleri

Resim 2.8: Tahterevalli gibi bahçe oyuncakları

Küçük Kas Gelişimi için Uygun Materyaller

- Bez oyuncaklar
- Boş kutular
- Diş kaşıma halkaları
- Büyük renkli küpler
- Büyük tahta çivilerle geçmeli oyuncaklar
- Basit bloklar
- Takıp sökmek için plastik cıvata ve somunlar
- Boş tahta ve mukavva kutular
- Tahta, bez veya plastik hayvanlar
- Kum havuzu ve kum oyuncaklar
- Müzik aletleri, zil, tef, davul
- Boncuklar ve ip
- Parmak boyası
- Bağlama oyuncaklar
- Düğmeli, fermuarlı giysileri olan giydirilecek bebekler
- Kavram geliştirici oyuncaklar
- Öykü kitapları ve masallar
- El kuklaları
- Yapboz oyuncakları
- İp bağlama ve çeşitli kâğıt işler
- Kolaj çalışması, artık kâğıt ve kumaş parçaları
- Keskin olmayan makas ve kâğıtlar
- Domino
- Basit resim, harf ve sayı oyunları
- Oyun hamurları

Şekil 2.9: Boyama çalışmaları küçük kas gelişiminin desteklenmesi.

UYGULAMA FAALİYETİ

Çocuğun psiko-motor gelişim özelliklerini inceleyiniz. Erken çocukluk eğitim kurumlarında, piyasadaki oyuncakçılardan çocuğun psiko-motor gelişimine uygun oyuncakları araştırarak fotoğraflarını çekiniz. Araştırdığınız bu oyuncakların çocukların psiko-motor gelişimine uygun, hangi yaş grubuna ve etkinliğe yönelik olduğunu belirleyerek yazacağınız özgün bir albüm oluşturunuz.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Çocukların yaş ve gelişim seviyesine göre psiko-motor gelişiminin özelliklerini dikkatli olarak inceleyiniz.	➤ Çocukların yaş ve gelişim seviyesine göre psiko-motor gelişiminin özelliklerini dikkatli olarak araştırınız.
➤ Erken çocukluk eğitim kurumlarında, piyasadaki oyuncakçılardan çocuğun psiko-motor gelişimine uygun oyuncakları araştırınız.	➤ Çocukların psiko-motor gelişiminin özelliklerine uygun etkinlikleri dikkatli olarak araştırınız.
➤ Araştırdığınız çocuğun psiko-motor gelişimine uygun oyuncakların fotoğraflarını çekiniz.	➤ Araştırdığınız çocuğun psiko-motor gelişimine uygun oyuncakların estetik ve yaratıcı olarak fotoğraflarını çekiniz.
➤ Araştırdığınız bu oyuncakların çocukların hangi psiko-motor gelişimine uygun olduğunu belirleyiniz.	➤ Araştırdığınız bu oyuncakların çocukların hangi psiko-motor gelişimine uygun olduğunu dikkatlice belirleyiniz.
➤ Araştırdığınız bu oyuncakların çocukların hangi psiko-motor gelişimine uygun olduğunu albümünüze yazınız.	➤ Araştırdığınız bu oyuncakların, çocukların hangi psiko-motor gelişimine uygun olduğunu albümünüze dikkatli ve titiz olarak yazınız.
➤ Araştırdığınız çocuğun psiko-motor gelişimine uygun oyuncakların fotoğraflarını albümünüze yapıştırınız.	➤ Araştırdığınız çocuğun psiko-motor gelişimine uygun oyuncakların fotoğraflarını albümünüze temiz ve düzenli olarak yapıştırınız.
➤ Araştırdığınız çocuğun psiko-motor gelişimine uygun oyuncakların hangi yaş grubuna ve etkinliğe yönelik olduğunu belirleyerek yazınız.	➤ Araştırdığınız çocuğun psiko-motor gelişimine uygun oyuncakların hangi yaş grubuna ve etkinliğe yönelik olduğunu dikkatlice ve titizlikle belirleyerek yazınız.
➤ Hazırladığınız albümünüzü arkadaşlarınızla paylaşınız.	➤ Hazırladığınız albümünüzü arkadaşlarınızla objektif olarak paylaşınız.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri **Evet**, kazanamadığınız becerileri **Hayır** kutucuğuna (X) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Çocukların yaş ve gelişim seviyesine göre psiko-motor gelişiminin özelliklerini dikkatli olarak incelediniz mi?		
2. Erken çocukluk eğitim kurumlarında, piyasadaki oyuncakçılardan çocuğun psiko-motor gelişimine uygun oyuncakları istekli olarak araştırdınız mı?		
3. Araştırdığınız çocuğun psiko-motor gelişimine uygun oyuncakların fotoğraflarını çektiniz mi?		
4. Araştırdığınız bu oyuncakların çocukların hangi psiko-motor gelişimine uygun olduğunu dikkatlice belirlediniz mi?		
5. Araştırdığınız bu oyuncakların, çocukların psiko-motor gelişimine uygun olduğunu albümünüze dikkatlice ve titizlikle yazdınız mı?		
6. Araştırdığınız çocuğun psiko-motor gelişimine uygun oyuncakların fotoğraflarını albümünüze temiz ve düzenli olarak yapıştırdınız mı?		
7. Araştırdığınız çocuğun psiko-motor gelişimine uygun oyuncakların hangi yaş grubuna ve etkinliğe yönelik olduğunu belirleyerek yazdınız mı?		
8. Hazırladığınız albümünüzü arkadaşlarınızla paylaştınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “Hayır” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “Evet” ise “Ölçme ve Değerlendirme”ye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise **D**, yanlış ise **Y** yazınız.

1. () Etkinlikleri planlarken ya da uygularken çocukların yaş ve gelişim düzeylerini dikkate almak gerekir.
2. () Özellikle küçük kasların gelişimine ilişkin etkinliklerde çocukların günlük yaşam deneyimlerinde karşılaşılabilecekleri durumlarda kullanabilecekleri becerileri kazandırmak gerekir.
3. () Hareketle ilgili olgunluğu kazanana kadar deneme yapması için gereken süreyi tanımak gerekir.
4. () Etkinlik uygulamaları sırasında değişik ritimlerde müzik kullanılmamalıdır.
5. () Nesnelere belli mesafedeki bir hedefe atabilme psiko-motor gelişimi destekler.

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak doğru seçeneği işaretleyiniz.

6. Aşağıdakilerden hangisi psiko-motor becerilerinin gelişimine uygun etkinliklerin, çocuğun gelişimine sağladığı katkılardan biri değildir?
A) Çocukta yaşam boyu fiziksel aktivite alışkanlığı kazandırmak
B) Kas kuvveti, dayanıklılık, koordinasyon, esneklik ve çeviklik gibi temel unsurları geliştirmek
C) Temel hareketleri aynı şekilde tekrarlamak
D) Saldırganlığı olumlu yönde kanalize etmesini sağlamak
7. Psiko-motor gelişimi desteklerken hedef, aşağıdakilerden hangisidir?
A) Çocukların kendi vücutlarını tanıması, fiziksel yeteneklerini ve sınırlılıklarını keşfetmesidir.
B) Çocuğun yeni davranışları, sağlıklı bir biçimde kazanması ve uygulamasıdır.
C) Yürüme, koşma, atlama, tırmanma gibi becerileri kazanmasıdır.
D) Makasla kesme, çizgi çizme, kâğıt katlama vb. gibi becerileri kazanmasıdır.
8. Aşağıdakilerden hangisi psiko-motor gelişimi destekleyici düzenlenecek etkinlikler aracılığı ile çocuklara kazandırılması amaçlanan becerilerden değildir?
A) Dikkat kontrolünü sağlayabilme
B) El-göz koordinasyonunu sağlayabilme
C) Makası uygun şekilde kullanabilme
D) Belirli şekilleri isimlendirebilme

9. Aşağıdakilerden hangisi büyük kas gelişimi için uygun araç gereçlerdendir?
A) Oyun hamurları
B) Yapboz oyuncakları
C) Kaydırak gibi bahçe oyuncakları
D) El kuklaları
10. Aşağıdakilerden hangisi küçük kas gelişimi için uygun araç gereçlerden **değildir**?
A) Çeşitli toplar
B) Domino
C) Büyük renkli küpler
D) Kavram geliştirici oyuncaklar

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise “Modül Değerlendirme”ye geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Fiziksel büyüme ve merkezi sinir sisteminin gelişimine paralel olarak organizmanın isteme bağlı hareketlilik kazanması olarak tanımlanan kavram aşağıdakilerden hangisidir?
A) Büyük kas gelişimi
B) Psiko-motor kelimesi
C) Küçük kas gelişimi
D) Psiko-motor gelişim
2. Emekleme, ayakta durma, yürüme, koşma, sallama, dönme, yuvarlanma, zıplama, denge gibi psiko-motor hareketleri aşağıdakilerden hangi ile ifade edilir?
A) Büyük kas gelişimi
B) Psiko-motor kelimesi
C) Küçük kas gelişimi
D) Fiziksel gelişim
3. Çocuklarda kas kuvvetinin yoğunlaşması aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?
A) Yaşa ve cinsiyete
B) Olgunlaşma düzeyine
C) Fiziksel etkinlik aşamalarına
D) Hepsi
4. Belli bir amaca ulaşmak için bilinçli psiko-motor hareketlerin devamlılığı, ahenkli ve uyumlu çalışması olarak tanımlanan kavram aşağıdakilerden hangisidir?
A) Tepki hızı
B) Denge
C) Eş güdüm
D) Esneklik
5. Aşağıdakilerden hangisi esneklik için **söylenemez?**
A) Kemikler geliştikçe vücut esnekliği azalır.
B) Erkek çocuklar, kız çocuklara oranla daha esnektir.
C) Esneklik 5-8 yaşlarda sabit kalır.
D) Özellikle 12-13 yaşlarda doruk noktaya ulaşır.

6. Aşağıdakilerden hangisinde 2-6 yaşları kapsayan koşma, atlama, sıçrama, sekme, yakalama, fırlatma, topa ayakla vurma gibi hareketlerin yer aldığı dönemdir?
A) Refleksif hareketler dönemi
B) İlkel hareketler dönemi
C) Temel hareketler dönemi
D) Sporla ilgili hareketler dönemi
7. Aşağıdakilerden hangisi yenidoğanda görülen reflekslerden **değildir**?
A) Koklama
B) Yakalama/kavrama
C) Moro
D) Adımlama
8. Aşağıdakilerden hangisi büyük kas gelişimi için uygun materyallerden **değildir**?
A) Boş variller
B) Tornetler
C) Halat
D) Parmak boyası
9. Aşağıdakilerden hangisi küçük kas gelişimi için uygun materyallerdendir?
A) Denge tahtası
B) Bağlama oyuncaklar
C) Çemberler
D) Atlama ipleri
10. Aşağıdakilerden hangisi psiko-motor gelişim ile ilgili etkinlikleri planlama ve uygulamada dikkat edilmesi gereken özelliklerdendir?
A) Oyunu ya da beceriyi adlandırarak çocukların en iyi ve kolay şekilde anlayabilecekleri ifade ile içeriğini tanımlamak
B) Hareketlerin uygulanması sırasında hatalı duruşları ya da doğru yapılmayan hareketleri düzeltme konusunda zorlayıcı olmak
C) Etkinlik sırasında gereken araç gereci ve malzemeleri temin etmek
D) Hareketler ve becerilerin zordan kolaya doğru bir sıra izlemesine dikkat etmek

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki modüle geçmek için öğretmeninize başvurunuz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1'İN CEVAP ANAHTARI

1	C
2	B
3	A
4	D
5	B
6	D
7	B
8	C
9	D
10	C

ÖĞRENME FAALİYETİ-2'NİN CEVAP ANAHTARI

1	Doğru
2	Doğru
3	Doğru
4	Yanlış
5	Doğru
6	C
7	B
8	D
9	C
10	A

MODÜL DEĞERLENDİRMENİN CEVAP ANAHTARI

1	D
2	A
3	D
4	C
5	B
6	C
7	A
8	D
9	B
10	B

ÖNERİLEN KAYNAKLAR

- ARAL Neriman, **Okul Öncesi Eğitim ve Eğitim Programları**, Ya-Pa Yayınları, İstanbul, 2002.
- CİRHİNLİOĞLU Fatma Gül, **Çocukların Ruh Sağlığı ve Gelişimi**, Okul Öncesi Dönem, Nobel Yayınları, Ankara, 2004.
- DALKILIÇ Nursel Uyar, **Okul Öncesi Eğitimde Üniteler, Belirli Günler ve Haftalar**, Epsilon Yayınları, İstanbul, 2004.
- DARICA Nilüfer, **Okul Öncesi Eğitimcileri İçin Etkinlik Dünyası Uygulama Kitabı**, Morpa Kültür Yayınları, İstanbul, 2004.
- ERKUNT Nimet, **Okul Öncesi Eğitim ile İlgili Uygulamalı Çalışmalar**, MEB Basımevi, İstanbul, 1966.
- KOÇ Nizamettin, **“Okul Öncesi Eğitim ve Sorunları”**, TED VII. Eğitim Toplantısı, Ankara, 1983.
- MENGÜTAY Sami, **Okul Öncesi ve İlkokullarda Hareket Gelişi**, Tutibay, Ankara, 1999.
- ONDER Alev, **Okul Öncesi Çocukları için Eğitici Drama Uygulamaları**, Morpa Kültür Yayınları, İstanbul, 2003.
- ÖZTÜRK Ayten, **Okul Öncesinde Eğitiminde Oyun**, Esin Yayınevi, İstanbul, 2001.

KAYNAKÇA

- AÇIKGÖZÜN Kamile, **Aktif Öğrenme**, Eğitim Dünyası Yayınları, İzmir, Mart, 2005.
- AKAY Gül, **Çocuk Gelişimi**, Esin Yayınevi, İstanbul, 2009
- ATAMAN Ayşegül, **Gelişim ve Öğrenme**, Gündüz Eğitim ve Yayınları, Ankara, 2004.
- BACANLI Hasan, **Eğitim Psikolojisi**, Alkım Yayınevi, İstanbul, 1991.
- **Gelişim ve Öğrenme**, Nobel Yayınları, Ankara, 2002.
- BİLİR Şule, **Her Yönüyle Çocuğunuz**, Alkım Yayınları, İstanbul, 1998.
- CÜCELOĞLU Doğan, **İnsan ve Davranışı**, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1993.
- İREZ Seniha, **Çocuk Gelişimi ve Eğitimi**, MEB Basımevi, İstanbul, 1975.
- KALE Rasim, Okul Öncesi Dönemde Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi, Nobel Yayınları, Ankara, 2003.
- ÖZER Kamil, Dilara Sevimay ÖZER, **Çocuklarda Psiko-psiko-motor Gelişim**, Nobel Yayınları, Ankara, 2005.
- SAN İnci, **Sanat ve Eğitim**, AÜ Eğitim Bilimleri Yayınları, No: 151, AÜ Basımevi, Ankara, 1985.
- YAVUZER Haluk, **Çocuğunuzun İlk 6 Yılı**, Remzi Kitabevi Yayınları, İstanbul, 1999.
- Gallahue, David, *Understanding Psiko-motor Development in Children*: Jhon W. Sons, Inc. Canada, 1982.
- Gallahue, David, & Ozmun, John C. *Understanding Psiko-motor Development: Infants, Children, Adolescents, Adults*. Dubuque: Brown & Benchmark Publishers, 1998.
- GÜVEN Nergis, **Süt Çocuğunda Psiko-motor Gelişim**, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi El Kitabı 2 (24-32), Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Ankara, 1979.
- GÜVEN Nergis, **Okul Öncesi Dönemde Beden Eğitimi Çalışmalarının Önemi**, 5.Okul Öncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri, Ya-Pa Yayınları, İstanbul, 1988.
- ÖZER Dilara, **Psiko-motor Gelişim, Eğitim Psikolojisi**, Kriter Yayınları, İstanbul, 2009.

-
- BULUT PEDÜK Şenay, Psiko-psiko-motor Gelişim, Çocuk Gelişimi, Ya-Pa Yayınları, İstanbul, 2011.